

7605

53.186.1.23

КОНТРОЛЬНЫЙ
ЭКЗЕМПЛЯР

1 МАЯ

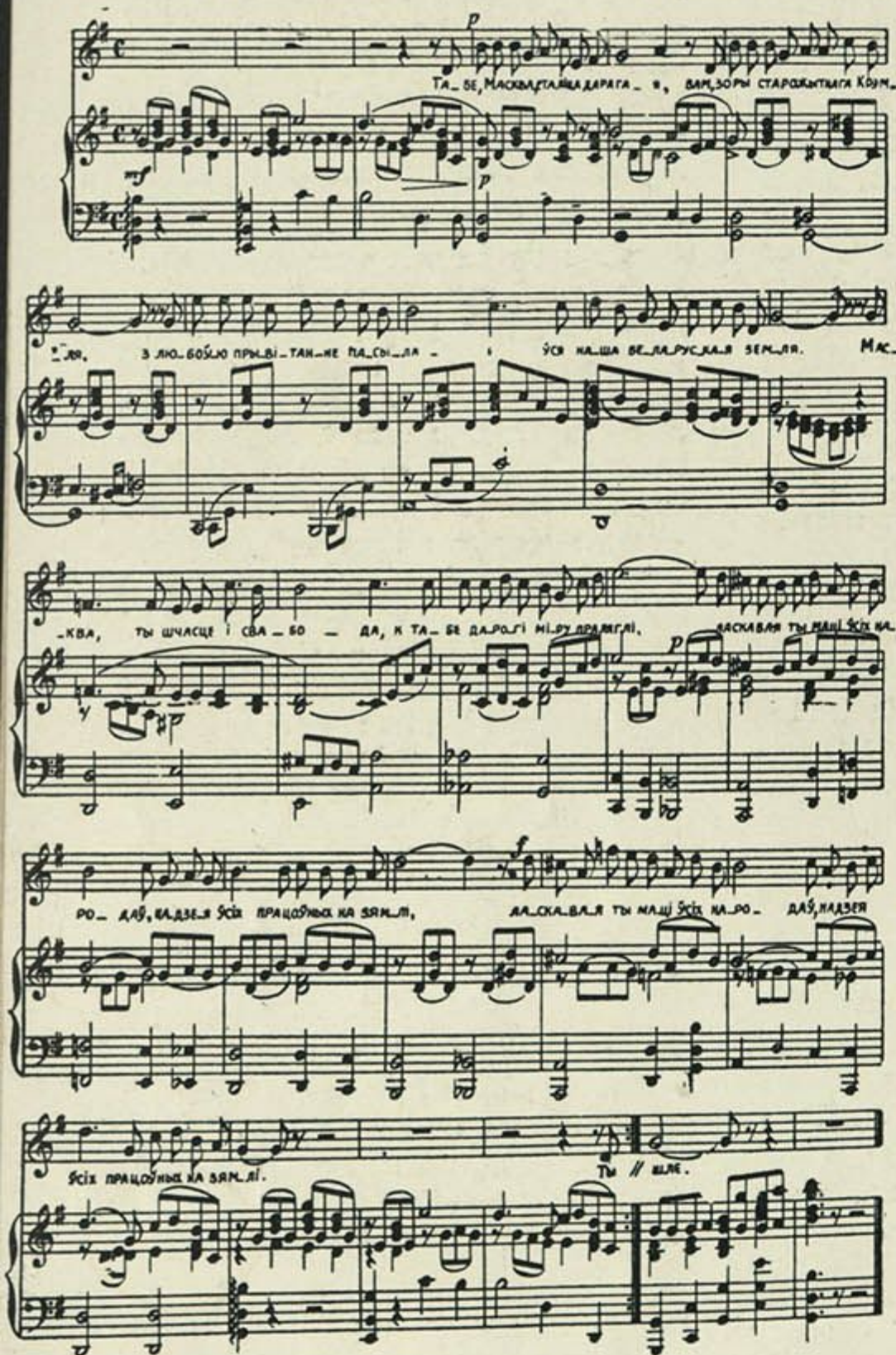
**РАБОТНИЦА
і СЯЛЯНКА**
№ 5 МАЙ 1953 г.

Копія
1 ма
В.І. Звезда

Прывітанне МАСКВЕ

Словы А. Дзеружынскага

Музыка Д. Камінскага

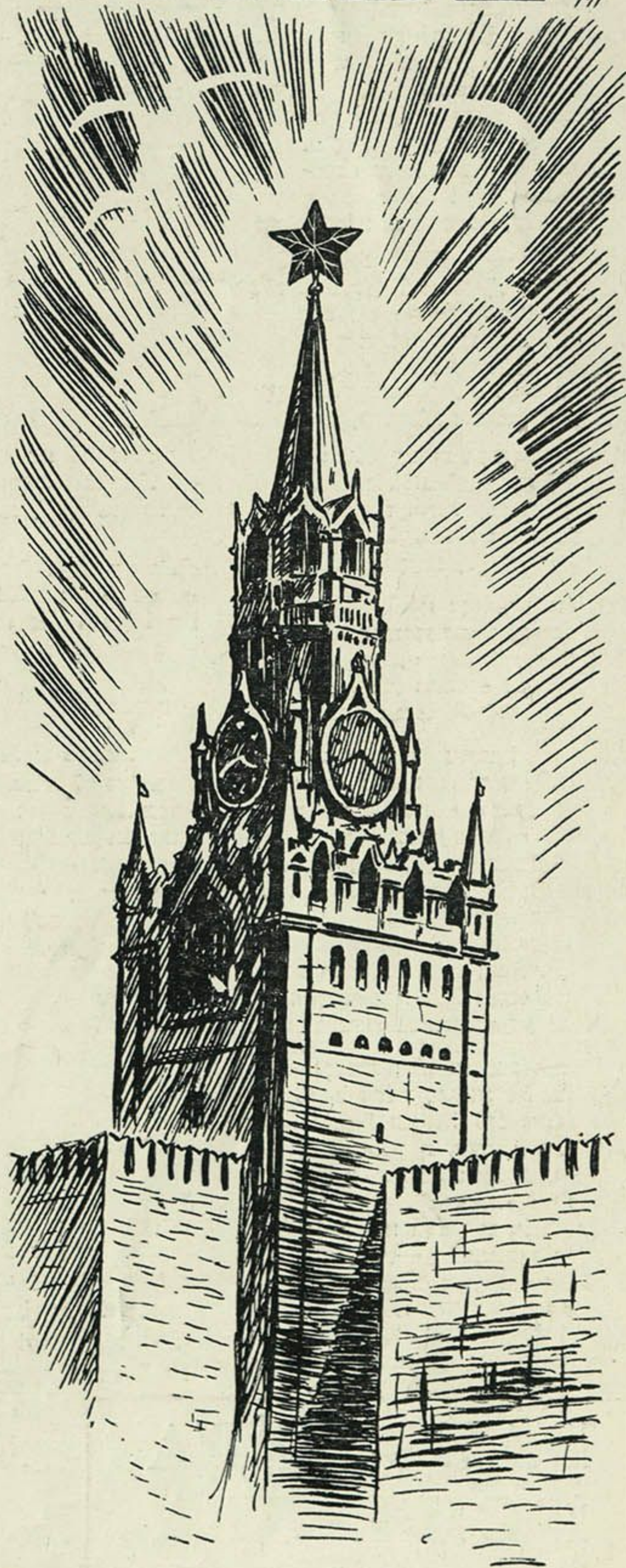

Табе, Масква, сталіца дарагая,
Вам, зоры старажытнага Крэмля,
З любоўю прывітанне пасылае
Уся наша беларуская зямля.

Масква, ты — шчасце і свабода,
К табе дарогі міру праяблі,
Ласкавая ты маці ўсіх народаў,
Надзея ўсіх працоўных на зямлі.

Ты самая любімая на свеце,
За ўсіх на свеце гарадоў мілей,
Як сонца камунізма, ярка свеціш,
Масква — сталіца простых ўсіх людзей.

Вялікі Крэмль — зямлі світанне,
Дзе свецяць ярка зоры ў сіняве,
Табе, Масква, ад сэрца прывітанне
Народ Совецкай Беларусі шле.

РАБОТНІЦА І СЯЛЯНКА

ВЫДААНЕ ЦК КП БЕЛАРУСІ

ПРОЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЕДНАЙЦЕСЯ!

5

ГОД ВЫДААННЯ
ДВАЦЦАЦЬ ДЗЕВЯТЫ

МАЙ 1953

В. І. Ленін і І. В. Сталін у Горках у 1922 годзе.

№ 1953/1
БА 05/1714

НАША ВЯСНА

Павел КАВАЛЁУ.

ПЕРШАЕ МАЯ!

Міжнароднае свята працоўных. Яно мае ўжо багатую і слаўную традыцыю, плённыя вынікі абуджэння жыцця на зямлі, што пачалося ў 1917 годзе — з часу Вялікай Рабрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

Людзі свету, людзі добрай волі адзначаюць Першае Мая як дзень міжнароднай салідарнасці працоўных, дзень брацтва рабочых усіх краін. У гэты сонечны, вясновы дзень працоўныя свету з асаблівай працуласцю і цеплынёй звяртаюць свае позірккі на нас, савецкіх людзей, на нашу Савецкую Радзіму, якая расце і прыгажэе і не адна ўжо, а ў сям'і з магутным народным Кітаем, з краінамі народнай дэмакратыі.

Сэрцы ўсіх народаў свету, сэрцы простых людзей зямлі напоўнены вялікай верай у вясну ўсяго чалавецтва. Будзе яна, абавязкова прыдзе гэтая вясна! І, верачы ў яе, людзі добрай волі ўсё актыўней, усё шырэй разгортваюць магутны, велічны народны рух за мір і брацтва паміж народамі, супроць падпальшчыкаў новай вайны, супроць цемрашальскіх сіл агрэсараў-імперыялістаў.

У дні першамайскага свята мы, савецкія людзі, вуснамі сваёй роднай Комуністычнай партыі пасылаем свае самыя шчырыя пажаданні поспеху працоўным усяго свету — поспеху ў барацьбе за мір і шчасце народаў на зямлі.

У гэтыя дні выходзяць яны — мільёны барацьбітоў за мір, каб прадэманстраваць сваю сілу і згуртаванасць у барацьбе за чэсць, свабоду і незалежнасць сваіх краін. Вядуць іх у першамайскіх калонах лепшыя людзі народа — камуністы. Іх паход будзе магутным і шматлікім. Наперадзе прагрэсіўных сіл свету ўсё ярчэй гарыць незгасальным агнём, пучыводнаю зоркай наша магутная Савецкая Радзіма, наша шчаслівая, радасная, заможная вясна.

Наша Радзіма — наша вясна. І як не ганарыцца гэтым, як не радавацца. І як, адчуваючы гэта, не працаваць яшчэ з большым уздымам і з большай энергіяй. Гэты ўздым і гэтая энергія праявіліся ў паспяховым выкананні нашых народнагаспадарчых планаў.

Кожны наш новы год гаворыць свету толькі аб адным — аб росце нашай краіны і нашых людзей, аб росце ўсіх нашых здабыткаў ва ўсіх галінах гаспадаркі і культуры.

Хоць жывем мы ўжо ў 1953 годзе, але хочацца сёння, у святочны майскі дзень, прыгадаць, што план вытворчасці валавой прадукцыі 1952 года выкананы прамысловасцю нашай краіны ў цэлым на 101 процант. Рост у параўнанні з 1951 годам на 11 процантаў!

Цудоўныя лічбы росту сацыялістычнай сельскай гаспадаркі. Пасеўныя плошчы пад ураджай 1952 года павялічыліся ў параўнанні з 1951 годам на 2 мільёны 765 тысяч гектараў. Валавы ўраджай збожжа ў краіне склаў 8 мільярдаў пудоў.

Вялікай усенароднай гордасцю з'яўляецца тое, што ў 1952 годзе паспяхова выкананы планы будаўніцтва буйнейшых гідраэлектрастанцый і арашальных сістэм.

Гараць агні пяршынца магутных новабудоўляў — Волга-Данскога суднаходнага канала імя В. І. Леніна.

Шумяць маладыя лясы ў стэпавых і лесастэпавых раёнах краіны. Ажыццяўляецца вялікі план пераўтварэння прыроды.

Так расце, прыгажэе наша Радзіма — Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік. У брацкай шчаслівай сям'і савецкіх народаў пачэснае месца займае вялікі рускі народ — перадавая нацыя свету, народ-герой і змагар, наш любы старэйшы брат.

Гэта дзякуючы бескарыслівай дапамозе вялікага рускага народа, дзякуючы клопатам партыі Леніна — Сталіна і Савецкага ўрада, наш беларускі народ узняўся, яшчэ больш расцвіў у паспяховыя гады, хутка не толькі залячыў цяжкія раны мінулай вайны, але і пераўзышоў усе даваенныя паказчыкі як у развіцці сваёй гаспадаркі, так і ў развіцці сваёй нацыянальнай па форме, сацыялістычнай па зместу культуры.

Радасцю ахоплены ўсе мы за нашу сталіцу — Мінск.

Новыя заводы і фабрыкі, школы, жылыя кварталы, тэатры, палацы

культуры ўзняліся на месцы горада-партызана, што ляжаў у руінах, як цяжка паранены асілак. Штодзень на будаўніцтва ў Мінску савецкі наш урад выдаткоўвае адзін мільён рублёў! Такого размаху будаўнічых работ у параўнальна невялікім па насельніцтву горадзе не ведала і ведаць не можа ні адна капіталістычная краіна.

Наш Мінск сёння — горад шырокіх плошчаў і сквераў, праспектаў і вуліц з многанавярховымі жылымі і адміністрацыйнымі дамамі, з прыгожымі манументамі і помнікамі архітэктуры і скульптуры, з паркамі і шматгадовымі дрэвамі на кожнай вуліцы.

Каля 600 тысяч квадратных метраў жилой плошчы пабудавана ў Мінску ў пасляваенныя гады. Толькі ў апошні, 1952 год, пабудавана жылых дамоў на 270 мільёнаў рублёў.

Вялікія работы праведзены і вядуцца па ўпарадкаванню гарадской гаспадаркі. Гордасцю мінчан з'яўляецца тралейбус, які звязвае цэнтр горада з Маскоўскім шасе.

Першае Мая новымі працоўнымі поспехамі сустрэла наша калгаснае сялянства. Сёлетняе свята калгаснікі адзначаюць завяршэннем асноўных палявых работ, ўзмоцненай барацьбой за высокі ўраджай. Сонца сагравае шчодрымі сваімі праменьнямі апрацаваную і добра дагледжаную зямлю. Вакол жыццё, вясны разбег. Многа зеляніны, кветак. Хай будзе радасным і гэты, новы сельскагаспадарчы год.

На вуснах усіх нашых людзей баявыя Заклікі Цэнтральнага Камітэта Комуністычнай партыі Савецкага Саюза. Для ўсіх савецкіх людзей, на якім-бы ўчастку, на якой-бы працы — фізічнай ці разумовай — яны ні знаходзіліся, у якім-бы кутку зямлі яны ні былі ў гэты час, — у Закліках партыі — для ўсіх баявы наказ, праграма працы, велізарнае творчае натхненне. Іменымі, празрыстымі думкамі партыя асвятляе нам шлях у працы, выразнымі і дакладнымі паўстаюць перад намі задачы партыі — задачы народа.

Стары і юнак, мужчына і жанчына, рабочы, калгаснік і інтэлігент — кожны ў майскія дні правярэць сябе, адзначыць добрае і пакрытыкуе дрэнна

зробленае, каб надалей працаваць лепш.

Наша Радзіма — наша вясна. Прыгожая, сонечная, шчаслівая, магутная. Упэўнена і цвёрда крочыць яна наперад, у новае сваё заўтра — кунізм.

Аб яе вялікай магутнасці сведчыць мудрая мірная палітыка нашага Совецкага ўрада. Вялікае значэнне мае такі дакумент, як рашэнне Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР аб амністыі.

Выразным, яркім паказчыкам нашага правільнага руху наперад з'явілася новае зніжэнне рознічных цэн. Гэта шостае па ліку зніжэнне цэн за пасляваенны перыяд. Яно распаўсюджваецца на ўсе харчовыя і прамысловыя тавары масавага ўжытку. Яно павялічвае рэальную зароботную плату, складае прамую выгаду для насельніцтва ў 53 мільярды рублёў за год.

Непераможна рухаецца наша Радзіма да новых і новых поспехаў.

Ідзе яна наперад пад вялікім сцягам Леніна — Сталіна, пад мудрым вадзіцельствам Куністычнай партыі.

Першае Мая гэтага года савецкі народ адзначае без любімага свайго правадыра, настаўніка і бацькі — вялікага Сталіна. Глыбокім болей адазвалася ў сэрцах рабочых, калгаснікаў, інтэлігентаў і ўсіх працоўных нашай Радзімы, у сэрцах мільёнаў працоўных ва ўсіх краінах свету смерць І. В. Сталіна.

Але свой боль наш народ ператварыў у магутную, несакрушальную сілу. Пад кіраўніцтвам партыі, створанай і загартаванай Леніным і Сталіным, савецкія людзі вялікай і дружнай сям'ёю з яшчэ большай энергіяй будуць кунізм, ажыццяўляюць сталінскія заветы. Бессмяротнае імя Сталіна заўсёды будзе жыць у сэрцах савецкага народа і ўсяго прагрэсіўнага чалавецтва. Гэтае імя кліча нас няўхільна следаваць палітыцы, якая выпрацавана нашай партыяй і аднаўдае жыццёвым інтарэсам народа.

«Савецкі народ, — гаварыў Г. М. Маленкоў на сесіі Вярхоўнага Савета СССР, — глыбока ўпэўнен у сваіх сілах. Магутнасць Савецкай дзяржавы, маральна-палітычнае адзінства савецкага народа вялікія і несакрушальныя як ніколі. Савецкі ўрад прысвечыць усе свае сілы барацьбе за пабудову куністычнага грамадства ў нашай краіне, за свабоднае і шчаслівае жыццё савецкага народа».

Расці, прыгажэць нашай Радзіме і нашаму народу! Шлях наш у кунізм асветлены сталінскім вучэннем. Вядзе нас толькі наперад наша родная, любімая, выпрабаваная партыя куністаў, партыя Леніна — Сталіна.

Новыя гарызонты.

Скульптура А. Глебава

Савецкія жанчыны! Змагайцеся за далейшы росквіт эканомікі і культуры нашай вялікай соцыялістычнай Радзімы!

Няхай живуць савецкія жанчыны — актыўныя будаўнікі кунізма!

(З Заклікаў ЦК КПСС да 1 Мая 1953 года)

Міжнародная салідарнасць працоўных жанчын

Галіна ГАРОШКАВА,

сакратар Міжнароднай дэмакратычнай федэрацыі жанчын.

ПЕРШАЕ Мая працоўныя жанчыны ўсяго свету сустракаюць сёлета ў абстаноўцы яшчэ больш цеснага згуртавання вакол народаў Савецкага Саюза — аплота міру і дэмакратыі, у абстаноўцы далейшай актывізацыі і расшырэння барацьбы за свае правы, у абарону дзяцей, за мір ва ўсім свеце.

Выдатныя поспехі савецкага народа па будаўніцтву кунізму, дасягнутыя пад кіраўніцтвам нашага любімага таварыша Сталіна, маюць велізарнае міжнароднае значэнне. Умацаванне савецкай краіны — гэта ўмацаванне агульнага лагера дэмакратыі і сацыялізма, гэта ўдар па падпальшчыках вайны. Самаадданая праца савецкіх людзей, савецкіх жанчын на карысць сваёй Радзімы — гэта велізарны ўклад у агульную справу барацьбы народаў за мір, за нацыянальную незалежнасць.

Шчаслівае жыццё савецкіх жанчын і іх актывны ўдзел у будаўніцтве сваёй краіны служаць натхняючым прыкладам для жанчын Кітая, краін народнай дэмакратыі, Германскай дэмакратычнай рэспублікі, Мангольскай народнай рэспублікі. Яны натхняюць на подзвігі ў баях і працы жанчын гераічнай Карэі і змагаючыхся В'етнама. Яны натхняюць і ўзнямаюць на барацьбу за мір, за свае правы, у абарону дзяцей таксама і жанчын капіталістычных і каланіяльных краін.

Словы вялікага сцяганосца міру Іосіфа Вісарыёнавіча Сталіна: «Мір будзе захаваны і ўмацаваны, калі народы возьмуць справу захавання міру ў свае рукі і будуць адстойваць яе да канца» — сталі сцягам барацьбы мільёнаў жанчын усіх краін за мір, за абарону сваіх ачагоў і дзяцей, супроць падпальшчыкаў вайны.

Гэтыя простыя глыбокія сталінскія словы даходзяць да сэрца кожнай жанчыны і ўсяляюць упэўненасць у тым, што калі не чакаць, а дзейнічаць, то мір будзе выратаваны.

У гэтым годзе святкаванне дня Першага Мая ва ўсіх краінах супадае з падрыхтоўкай Сусветнага кангрэса жанчын, які склікаецца па закліку Міжнароднай дэмакратычнай федэрацыі жанчын у чэрвені гэтага года ў Даніі.

Кангрэс будзе праходзіць пад лозунгамі:

«За заваяванне і абарону нашых правоў!»

«За абарону нашых дзяцей і хатніх ачагоў!»

«За мір ва ўсім свеце!»

Гэтыя лозунгі — простыя, зразумелыя кожнай жанчыне і кожнай маці.

Шырока па ўсім свеце разнеслася вестка аб скліканні Кангрэса. Няма зараз ніводнай краіны свету, дзе-б жанчыны не ведалі аб Кангрэсе і не рыхтаваліся да яго. У ходзе падрыхтоўкі да Кангрэса жанчыны выстаўляюць патрабаванні аб спыненні вайн у Карэі, В'етнаме і Малайі, за забарону атамнай і бактэрыялагічнай зброі, за заключэнне Пакта Міру паміж пяццю вялікімі дзяржавамі, супроць росту дарагоўлі жыцця. Жанчыны выстаўляюць таксама патрабаванні, насутныя для кожнай краіны, кожнага горада і вёскі, кожнага раёна.

Многія жанчыны заяўляюць аб падтрымцы Кангрэса. Так, першай жанчынай Канады, якая заявіла аб сваім жаданні паехаць на Кангрэс, з'яўляецца Хільда Марэй, жыхарка г. Таронта.

«Жанчыны з усяго свету збіраюцца ў чэрвені ў Капенгагене, каб абараніць свае нямногія, цяжка здабытыя заваёвы, і яны сфармулююць праграму для дасягнення міру ва ўсім свеце і ўсеагульную хартыю правоў жанчын. Я хачу быць на гэтым Кангрэсе, каб дапамагчы выпрацаваць гэтыя рашэнні. Я хачу стаць поплец з усімі жанчынамі, якія пакляліся знішчыць няроўнасць і вайны...»

Нацыянальная асамблея жанчын Англіі, якая прадстаўляе 500 тысяч англійскіх жанчын, заявіла аб сваёй падтрымцы Кангрэса. «Мы з радасцю пашлем сваіх прадстаўніц на Сусветны кангрэс жанчын», — пішуць жанчыны Англіі.

У большасці краін (Італія, Францыя, Іран, Германія, Індыя, Інданезія, Бразілія, Англія, Мексіка і многія, многія іншыя) жанчыны збіраюцца на нацыянальныя кангрэсы і асамблеі, на якіх абмяркоўваюць хвалючыя іх праблемы. Перад правядзеннем нацыянальных кангрэсаў склікаюцца кангрэсы і канферэнцыі па правінцыях,

землях, акругах, раёнах і нават кварталах.

Нацыянальны кангрэс італьянскіх жанчын адбыўся 10 — 12 красавіка. У ходзе падрыхтоўкі да яго было праведзена 70 кангрэсаў па правінцыях. Асноўным патрабаваннем італьянскіх жанчын з'яўляецца барацьба супроць рэакцыйнага выбарчага закона. Упершыню ў гісторыі краіны адбыліся кангрэсы жанчын у правінцыях Сіцылія, Калабрыя і Веніці.

Італьянскія жанчыны, як і жанчыны іншых краін, звязваюць з Сусветным кангрэсам усе свае лепшыя надзеі. На кангрэсе жанчын Турына, які адбыўся 15 сакавіка, з удзелам 1 тысячы дэлегатаў, маці забітага ў час барацьбы з фашызмам партызана заявіла: «Не дапусцім развязвання новай вайны. Апошняя вайна пакінула ў нашай краіне столькі ўдоў і сірот, такіх, як мой сіроткаўнук!»

У Даніі, Францыі, Галандыі, Швейцарыі, Аўстраліі, Канадзе і інш. адбыліся масавыя мітынгі і сходы, прысвечаныя падрыхтоўцы Сусветнага кангрэса жанчын.

У Парыжы на 30-тысячным мітынгу жанчын было прынята пасланне савецкім жанчынам, у якім гаворыцца: «Мы паўтараем нашу ўрачыстую клятву, даную ад нашага імя Жанетай Вермерш: «Ніколі французскія маці не аддадуць сваіх сыноў для вайны супроць Савецкага Саюза!»

У многіх краінах ствараюцца камітэты ў абарону правоў жанчын, у якія ўваходзяць самыя розныя слаі жанчын. У цэнтральны камітэт абароны правоў жанчын Заходняй Германіі ўваходзяць жанчыны сацыял-дэмакраткі, прадстаўніцы кааператывных, прафесіянальных і рэлігійных арганізацый, члены Жаночай лігі за мір і свабоду і інш.

Упорна і настойліва рыхтуюцца да Кангрэса жанчыны Ірана, Індыі, Лівана, Сірыі і іншых краін Усходу і Азіі. Прыгнечаныя з прыгнечаных, бяспраўныя з бяспраўных, яны павязуць на Сусветны кангрэс жанчын свае самыя насутныя патрабаванні. Падрыхтоўка да Кангрэса праходзіць у гэтых краінах ва ўмовах жорсткіх рэпрэсій і тэрору.

Далёка ў цэнтры Афрыкі, у англійскай калоніі Нігерыі, жанчыны змагаюцца за свае правы і рых-

туюцца да Кангрэса. У пачатку сакавіка 38 мужных жанчын, барацьбітоў за мір, былі арыштаваны. У адной з іх у турме памерла дзіця. Калі яе выклікалі ў суд, яна паклала перад суддзёй труп свайго дзіцяці ў знак пратэсту. Бедная жанчына была зноў пасаджана ў турму. 22 красавіка яе судзілі за «знявагу суддзі».

Ва ўмовах галечы, уціску і нечуванай эксплуатацыі жанчыны ходзяць з дома ў дом і збіраюць грошы, каб забяспечыць паездку сваіх дэлегатак на Сусветны кангрэс жанчын. Ім каштуе гэта вялікіх намаганняў. Паездка адной дэлегаткі з Ірана роўна 4-гадовай зарплате іранскага рабочага. І жанчыны збіраюць грошы, церпяць нястачы і галечу, цвёрда ўпэўненыя, што толькі шляхам аб'яднаных масавых дзеянняў яны забяспечаць мір і выратуюць сваіх дзяцей ад вайны.

Разам з жанчынамі іншых краін усё актыўней выступаюць у абарону міру жанчыны ЗША. Праўда аб вайне ў Карэі пранікае ў шы-

рокія масы амерыканскіх жанчын. Да руху далучаюцца ўсё новыя і новыя масы жанчын. Усё шырэй разгортваецца дзейнасць руху «Амерыканскія жанчыны за мір», які арганізаваў па ўсёй краіне святкаванне Міжнароднага жаночага дня 8 сакавіка. Простыя жанчыны ЗША не хочуць мірыцца з агрэсіўнай палітыкай амерыканскага ўрада, і ўсё гучней гучыць іх голас асуджэння гэтай палітыкі ў агульным магутным хоры галасоў жанчын усяго свету.

Актыўна і дзейна рыхтуюцца да Кангрэса жанчыны Савецкага Саюза, Кітая і краін народнай дэмакратыі. Яны бяруць на сябе новыя абавязацельствы, якія павялічваюць іх уклад у будаўніцтва новага жыцця сваіх краін. Жанчыны Венгрыі ствараюць «вуліцы і дамы міру», дзе кожная жанчына павінна быць перадавой. Жанчыны Албаніі атрымаюць к дню адкрыцця Кангрэса дыплом аб заканчэнні таго ці іншага віду навучання; амаль усе жанчыны гэтай маленькай краіны дзе-небудзь ву-

чацца, пачынаючы ад ліквідацыі непісьменнасці, курсаў павышэння кваліфікацыі і канчаючы інстытутамі. Больш тысячы дэлегатаў сабраліся 15 красавіка на другі нацыянальны кангрэс жанчын народнага Кітая. Колькі хвалюючага было ў іх выступленнях!

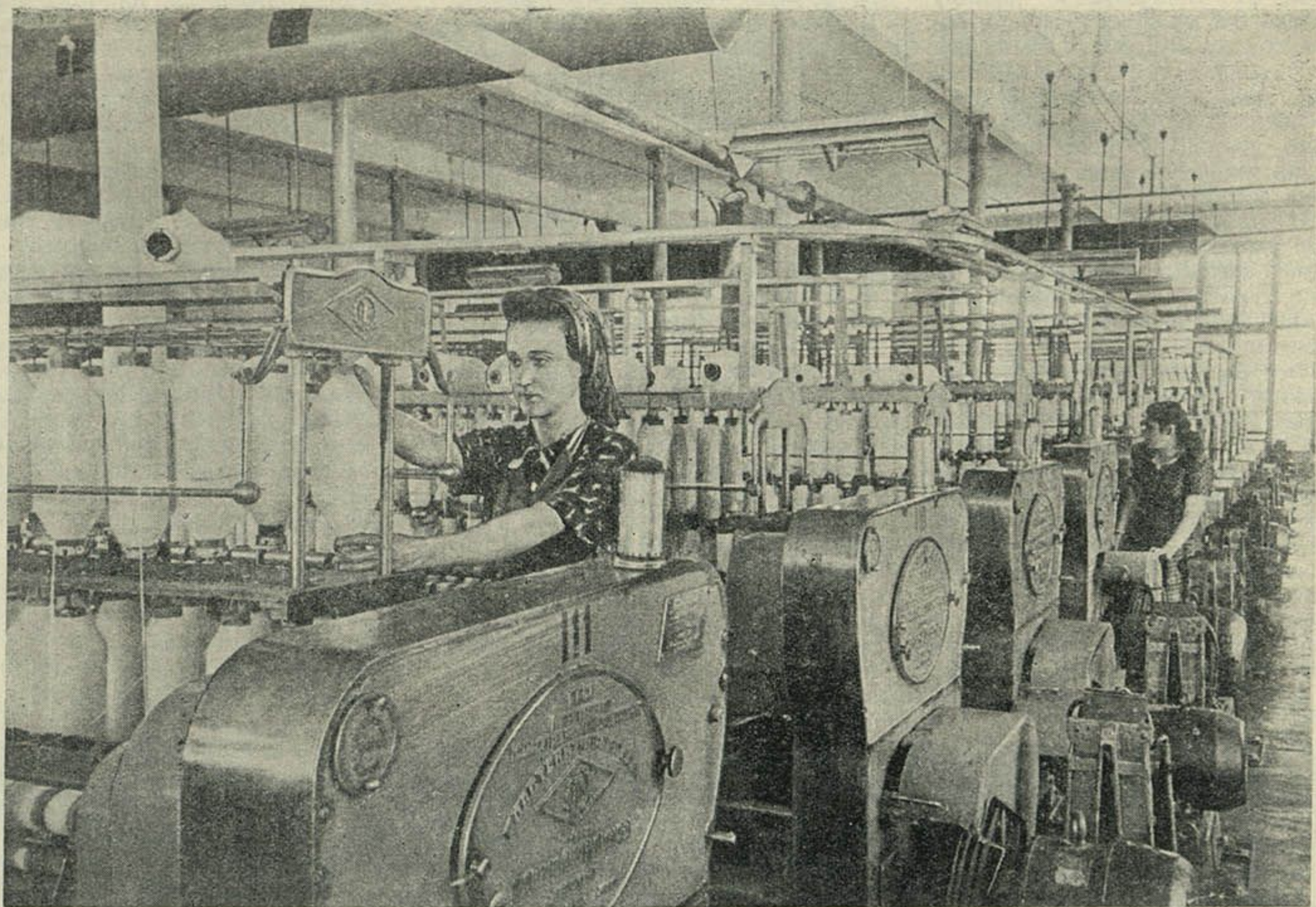
Вольныя і шчаслівыя жанчыны Савецкага Саюза, Кітая і краін народнай дэмакратыі пашлюць на Сусветны кангрэс жанчын самых знатных і лепшых сваіх прадстаўніц.

Пройдзе нямнога дзён, і дэлегаткі многіх краін сустрэнуцца ў Капенгагене. Яны выкажуць волю мільёнаў жанчын у іх барацьбе за правы, у абарону дзяцей, за мір. На ўвесь свет прагучаць іх прамовы. Разам самкнуцца іх рукі, каб перагарадзіць шлях вайне, уціску і галечы.

Сусветны кангрэс жанчын з'явіцца новым этапам у справе развіцця міжнароднага дэмакратычнага жаночага руху, у справе ўмацавання міжнароднай салідарнасці і дружбы жанчын усяго свету.

Група дэлегатак Венскага Кангрэса народаў у абарону міру. У цэнтры — старшыня Антыфашысцкага камітэта савецкіх жанчын Ніна Папова, злева ад яе — Эліза Бранко, лаўрэат міжнароднай Сталінскай прэміі «За ўмацаванне міру паміж народамі» (Бразілія).
 Фото В. Савасцьянава.

Маскоўскі камбінат «Трохгорная мануфактура» імя Ф. Э. Дзержынскага. На здымку: у прадзільным цэху.

Фото К. Іванова і В. Куно.

Шчаслівае жыццё

А. А. СЕВЕР'ЯНАВА,

дырэктар маскоўскага камбіната «Трохгорная мануфактура» імя Дзержынскага.

«Трохгорная мануфактура» — адно з буйнейшых тэкстыльных прадпрыемстваў краіны. У ім, як у лютэрку, адбываецца ўся цудоўная рознастайнасць жыцця савецкіх людзей.

Ткачыі «Трохгоркі» з'явіліся ініцыятарамі многіх наватарскіх пачынанняў. У іх вучацца тэкстыльшчыкі ўсёй краіны.

КАМБІНАТ «Трохгорная мануфактура» — добра вядомы ва ўсёй нашай вялікай краіне. Ён існуе ўжо сто пяцьдзесят чацверты год. Але ніколі раней у яго цэхах не было такога вытворчага ўздыму, ніколі ён не жыў такім маладым жыццём, як пасля Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі. Цяжкое і беспрасветнае было жыццё рабочых і работніц «Трохгоркі» ў стары, дарэвалюцыйны час.

120 год гаспадарамі фабрыкі былі прадстаўнікі дома Прохара-

вых. І ўсе гэтыя 120 год у цэхі «Трохгоркі» не пранікаў прамень чалавечай радасці. Па 14 гадзін прымушалі працаваць у нізкіх, душных і брудных цэхах. Штрафы, аблічванне, пабоі гаспадарчых наглядчыкаў былі тут звычайнай з'явай. Рабочыя жылі ў сырых казармах па 5—6 сем'яў у адным пакоі. Старыя ветэраны фабрыкі ўспамінаюць такі эпізод. Калі да фабрыканта Прохарава прышла дэлегацыя рабочых з патрабаваннем павысіць заробную плату, бо яна не забяспечвала самага мізэрнага пражытачнага мінімуму, ён у шаленстве крычаў: «Я лепш раку закідаю грашыма, чым прыбаўлю вам хоць поўгроша».

Расла нянавісць рабочых да эксплуатацыйнага, да ўсяго ладу капіталістаў і памешчыкаў. Кіруючыя большэвікамі, трохгорцы змагаліся на барыкадах Чырвонай Прэсні ў 1905 годзе, мужа вы-

ступілі са зброяй у руках за перамогу пролетарскай рэвалюцыі.

Цяпер «Трохгорная мануфактура» — вялікае сацыялістычнае прадпрыемства, у якім аб'яднаны тры фабрыкі.

З года ў год калектыў камбіната павялічвае выпуск дабrotных баваўняных тканін для насельніцтва. У сярэднім у суткі камбінат выпрацоўвае зараз у 2,6 раза больш чым у 1946 годзе і амаль у паўтара раза больш чым у 1940 годзе. Калі высцеліць дарогу з тканіны, якую выпускае камбінат толькі за адзін дзень, то яна працягнецца ад Масквы да Мінска. Са штодзеннай выпрацоўкі камбіната можна апрацаваць 186 200 чалавек.

Калектыў трохгорцаў клапаціцца не толькі аб павелічэнні выпуску тканін, але і аб палепшанні іх якасці і афарбоўкі. Няспынна расце процант першагатунковай

прадукцыі. 800 відаў рысункаў выпрацоўвае зараз камбінат. У гэтым годзе будзе асвоены выпуск 220 новых рысункаў.

У цэхах нашых фабрык працуюць выдатныя стаханаўцы і стаханаўкі. Гэта новыя людзі, людзі сталінскай эпохі. Многія з іх вядомы ўсёй краіне. Хто не ведае ініцыятараў барацьбы за высокую культуру вытворчасці лаўрэата Сталінскай прэміі Владзіміра Варошына. За два гады і адзінаццаць з палавінай месяцаў ён завяршыў паспяваенную пяцігодку. Зараз ён працуе начальнікам ткацкага цэха.

Шырока вядомы імёны ткачых Александры Штыровай і Зінаіды Меншыкавай — ініцыятараў многастаночнага абслугоўвання. Зараз у радах многастаночнікаў налічваецца ўжо звыш 600 чалавек. У ліку наватараў — таксама Анна Серогіна, Клаўдзія Жаўтова, Наталля Дубяга, Екацерына Масквіна і іншыя.

Шчаслівым жыццём жывуць рабочыя і работніцы «Трохгоркі».

Для іх пабудаваны занавя і пераабсталяваны 62 жылыя будынкі з агульнай плошчай каля 40 000 кв. метраў. Яны маюць усе выгады, газ, цэнтральнае ацяпленне. Да паслуг трохгорцаў — свой Дом культуры імя Леніна, тэатр на 1 400 месц, чырвоныя куткі, некалькі бібліятэк, стадыён. Мільёны рублёў адпускае дзяржава на павышэнне культурна-тэхнічнага ўзроўню тэкстыльшчыкаў. Сотні рабочых і работніц вучацца ў вярчальнай агульнаадукацыйнай школе, у тэкстыльным тэхнікуме, у філіяле тэкстыльнага інстытута пры камбінаце.

Увагай і клопатамі акружана здароўе трохгорцаў. Свой адпачынак многія праводзяць у Еўпаторыі, на беразе Чорнага мора. Камбінат мае сваю поліклініку. Пры поліклініцы — начны санаторый, які вядзе вялікую прафілактычную работу.

На «Трохгорцы» створаны ўсе ўмовы, каб жанчына-маці магла спакойна працаваць на вытворчасці, вучыцца і прымаць удзел у грамадска-палітычнай дзейнасці. Пры камбінаце створана 7 дзіцячых садоў і 3 яслей. Толькі ў гэтым годзе пабудавалі дзіцячы сад на 150 месц і піонерскі лагер на 400 чалавек. Усе гэтыя дзіцячыя ўстановы знаходзяцца ў новых памяшканнях. У кожным дзіцячым садзе — пакой для гульняў, залы для музычных і фізкультурных заняткаў.

Камбінат мае вельмі добра абсталяваны дзіцячы Дом культуры імя Паўліка Марозава. У вольны ад школьных заняткаў час дзеці ўдзельнічаюць тут у шматлікіх гуртках, знаходзяць карысныя

забавы: глядзяць кінокарціны, тэатральныя пастаноўкі, гуляюць і спяваюць, займаюцца спортам. У Крыму створан дзіцячы сад санаторнага тыпу на 170 чалавек і піонерлагер на 100 чалавек.

Не забывае дзяржава і аб ветэранах працы, старых працаўніках камбіната. Для тых з іх, хто застаўся без родных і без дзяцей, абсталяваны спецыяльны дом. Дзяржава забяспечвае старым не толькі пенсію, але і ўсе ўмовы для бесклапотнага і шчаслівага жыцця.

Сярод старых рабочых ёсць такія, якія памятаюць дарэволюцыйныя першамайскія маёўкі. Ва ўмовах царскага самадзяржаўя, нястрымнай эксплуатацыі і ўціску маёўкі з'яўляліся нібы вестуном надыходзячай вясны чалавецтва. Гэтая вясна, ва ўсім сваім цвіценні і арамаце надыхла ў нашай краіне і краінах народнай дэмакратыі. У першамайскае свята, свята працы і міжнароднай салідарнасці, працаўнікі нашага камбіната — маладыя і пажылыя, ветэраны працы і тыя, хто толькі ўступіў у нашу дружную сям'ю трохгорцаў, разам з усім савецкім народам славяць нашу Комуністычную партыю і яе стваральнікаў — вялікіх правадыроў Леніна і Сталіна, славяць Савецкі ўрад за шчаслівае і радаснае жыццё. У гэтыя дні яшчэ ярчэй праяўляецца працоўны энтузіязм трохгорцаў, якія ўсведамляюць, што іх праца, як і праца ўсіх савецкіх людзей, накіравана на далейшае палепшанне добрабыту савецкага грамадства, на ўмацаванне абароназдольнасці краіны, на забяспечанне міру і міжнароднай бяспекі, на перамогу камунізма.

Маскоўскі камбінат «Трохгорная мануфактура». У цэху гатовай прадукцыі.

* * *

Маскоўскі камбінат «Трохгорная мануфактура». Адна з жаночых спальняў у начным санаторыі камбіната.

Фото В. Шаройскага і В. Егорова.

ДРУК СОВЕЦКАЙ КРАІНЫ

ШТОГОД 5 мая савецкі народ урачыста адзначае сваё традыцыйнае свята — Дзень савецкага друку. У кожным кутку нашай краіны ў гэты дзень у чэсць выхаду 5 мая 1912 года першага нумару масавай рабочай газеты «Правда» друку прысвячаюцца спецыяльныя сходы працоўных, вечары, даклады, гутаркі.

Савецкія людзі любяць, паважаюць і ўважліва прыслухоўваюцца да голасу друку, бо яны ведаюць, што гэта голас праўды, што савецкае слова друку — мудрае, праўдзівае, шчырае слова, слова вялікай партыі Леніна — Сталіна.

Дзякуючы нястомным клопатам Комуністычнай партыі і яе вялікіх правадыроў Леніна і Сталіна ў нас склалася і ўмацавалася стройная сістэма друку. Яна пастаўлена на службу народу і выконвае важнейшую ролю ва ўмацаванні сувязей партыі з народам. Толькі ў нашай рэспубліцы выдаецца 10 рэспубліканскіх, 12 абласных, 174 раённых, 15 шматтыражных і 124 газеты палітаддзелаў МТС, разавы тыраж якіх перавышае мільён экзэмпляраў. Акрамя таго, у Беларусі выдаецца 13 часопісаў тыражом больш 200 тысяч экзэмпляраў. На кожных 4—5 жыхароў рэспублікі прыпадае цяпер адзін экзэмпляр газеты або часопіса.

Савецкі друк — друк новага тыпу. Гэта сапраўды народны друк, друк саміх працоўных мас.

Створаны і выпеставаны В. І. Леніным і І. В. Сталіным савецкі друк з'яўляецца баявым памочнікам нашай партыі і ўсяго савецкага народа ў гіганцкай рабоце па будаўніцтву комуністычнага грамадства. Кіруючыся ва ўсёй сваёй дзейнасці палітыкай партыі, якая складае жыццёвую аснову савецкага ладу, друк актыўна дапамагае партыі вырашаць вялікія і складаныя задачы гаспадарчага і культурнага будаўніцтва, выходзяць працоўных у духу камунізма.

Ленін і Сталін заўсёды падкрэслівалі велізарную ролю друку ў партыйным і дзяржаўным будаўніцтве,

у палітычным, гаспадарчым і культурным жыцці краіны, у развіцці творчай ініцыятывы і самадзейнасці шырокіх народных мас.

«Газета, — пісаў В. І. Ленін, — не толькі калектыўны прапагандыст і калектыўны агітатар, але таксама і калектыўны арганізатар. У гэтых апошніх адносінах яе можна параўнаць з рыштаваннямі, якія будуюцца вакол узводзімага будынка, намячаюць контуры пабудовы, аблягчаюць зносіны паміж асобнымі будаўнікамі, дапамагаюць ім размяркоўваць работу і аглядаць агульныя вынікі, дасягнутыя арганізаванай працай».

Паводле класічнага вызначэння І. В. Сталіна, друк з'яўляецца самай вострай і самай моцнай зброяй нашай партыі. Ён дае партыі магчымасць штодзённа, штогадзінна гаварыць з народам на сваёй, патрэбнай яму мове, працягнуць духоўныя ніці паміж партыяй і працоўнымі.

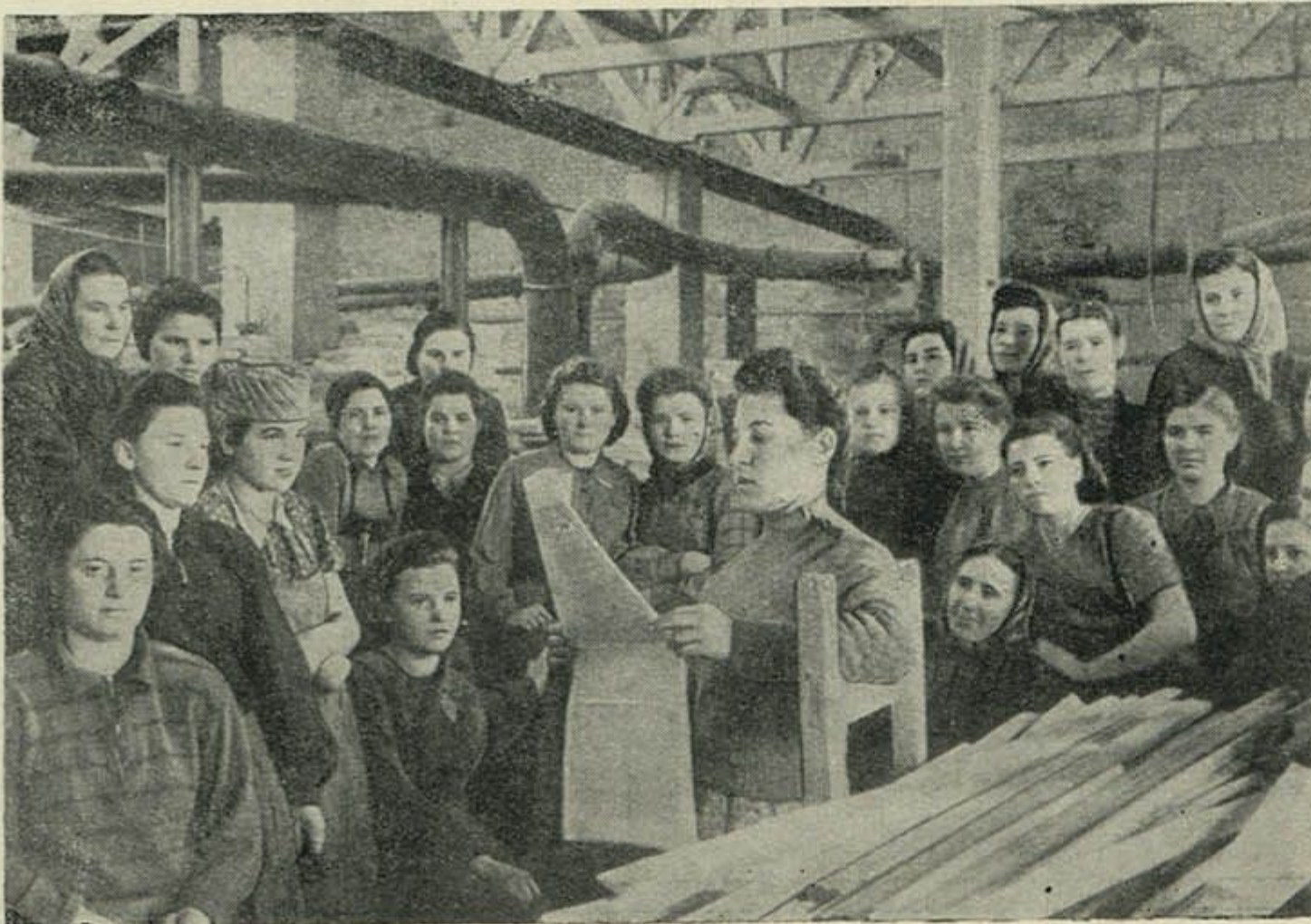
Друк — важнейшая ідэйная і арганізацыйная зброя нашай партыі. Ён з'яўляецца базай прапаганды і агітацыі, гібкім інструментам кіраўніцтва і магучым сродкам палітычнага ўздзеяння на масы, трыбунай, з якой партыя размаўляе з народам, накіроўвае і вядзе яго ўперад па шляху да камунізма.

Пад кіраўніцтвам Комуністычнай партыі савецкі друк праводзіць вялікую прапагандысцкую, агітацыйную і арганізацыйную работу. Ён нястомна нясе ў шырокія народныя масы вялікія ідэі марксізма-ленінізма. Праз друк мільёны людзей вывучаюць геніяльныя працы сваіх мудрых правадыроў В. І. Леніна і І. В. Сталіна.

Наш друк актыўна дапамагае партыі выходзяць працоўных у духу савецкага патрыятызма і дружбы народаў, у духу клопатаў аб інтарэсах дзяржавы, удасканалваць лепшыя якасці савецкіх людзей — упэўненасць у перамозе нашай справы, гатоўнасць і ўменне пераадольваць любыя цяжкасці, павышаць палітычную пільнасць.

Падтрымліваючы ўсё новае, перадавое, прагрэсіўнае, выкрываючы носьбітаў старога, аджыўшага, ускрываючы і крытыкуючы недахопы, савецкі друк узнімае палітычную і працоўную актыўнасць мас, развівае іх творчую ініцыятыву і самадзейнасць, натхняе савецкіх людзей на новыя поспехі ў барацьбе за таржаство камунізма ў нашай краіне.

Савецкі друк, выражаючы інтарэсы ўсяго савецкага народа, змагаецца за справу міру, выкрывае падпальшчыкаў новай сусветнай вайны. Сваімі выступленнямі су-

Больш 70 агітатараў бабруйскай мэблевай фабрыкі імя Халтурына ў абедзённы перапынкі праводзяць гутаркі і калектыўныя чыткі газет у цэхах прадпрыемства.

На здымку: агітатар комсамолка Галіна Букіна праводзіць чарговую гутарку ў машынным цэху.

Фото П. Наватарава
(Фотахроніка БелТА).

проць звярнай ідэалогіі імперыялістычнай буржуазіі, актыўнай барацьбой за мір ва ўсім свеце ён заслужыў сабе любоў і павагу працоўных усіх краін. Да голасу друку вялікай краіны сацыялізма прыслуховаецца ўсё прагрэсіўнае чалавецтва.

На ўсіх этапах гістарычнага развіцця нашай краіны друк сканцэнтраваны сваю ўвагу на вырашэнні тых задач, якія ставіла партыя. Ён шырока растлумачваў масам гэтыя задачы, паказваў поспехі савецкага народа ў развіцці прамысловасці, сельскай гаспадаркі і культуры, раскрываў перспектывы далейшага развіцця ўсіх галін эканомікі і культуры, мабілізуе працоўных на барацьбу за ператварэнне ў жыццё нашых народнагаспадарчых планаў, паказваў перавагі савецкага ладу перад капіталістычным.

Зараз, калі савецкі народ, кіруемы выпрабаванай і загартаванай у баях вялікай партыяй Леніна — Сталіна, ажыццяўляе паступовы пераход ад сацыялізма да кунізма, да нашага друку прад'яўляюцца больш высокія патрабаванні. Галоўным у яго дзейнасці, як і ва ўсёй ідэалагічнай рабоце партыі,

павінна быць прапаганда геміяльнай працы І. В. Сталіна «Эканамічныя праблемы сацыялізма ў СССР» і гістарычных рашэнняў XIX з'езда партыі, у якіх намечана і навукова абгрунтавана велічная праграма далейшага будаўніцтва кунізма ў нашай краіне. Растлумачваючы працоўным гэтыя гістарычныя дакументы, палітыку Куністычнай партыі і Савецкага ўрада, наш друк абавязан настойліва і страсна пераконваць, арганізоўваць і ўзнімаць савецкіх людзей на паспяховае вырашэнне практычных задач куністычнага будаўніцтва, яшчэ цясней згуртоўваць іх вакол партыі і ўрада, шырока асвятляць ход сацыялістычнага саборніцтва, востра крытыкаваць недахопы ў рабоце.

Свяшчэнны абавязак нашага друку — выходзіць працоўных у духу кунізма, бязмежнай адданасці партыі Леніна—Сталіна і Савецкай Радзіме, у духу высокай палітычнай пільнасці і непрымірымасці да нашых знешніх і ўнутраных ворагаў.

В. ЯФІМАЎ.

Аб рабоце аднаго жонсовета

ЗАСЛУЖАНЫМ аўтарытэтам карыстаецца жонсовет узбуйненага калгаса імя Варашылава Любчанскага раёна Баранавіцкай вобласці. Старшыня жонсовета з'яўляецца звеннявая-ільнаводка Вера Іванаўна Комар. Пад кіраўніцтвам калгаснай пярвічнай партыйнай арганізацыі жонсовет праводзіць сярод калгасніц вялікую палітыка-выхаваўчую работу.

На паседжаннях жонсовета, якія адбываюцца два разы ў месяц, вырашаліся пытанні аб працоўнай дысцыпліне сярод калгасніц, аб ходзе апрацоўкі ільну і здачы ільнопрадукцыі дзяржаве, аб вывучэнні матэрыялаў XIX з'езда партыі, аб павышэнні палітычных і агразатэхнічных ведаў.

Уся дзейнасць жонсовета цесна звязана з вытворчай працай калгаса. У брыгадах і звеннях актыўна працуюць члены жонсовета Мар'я Давідовіч, Яўгенія Каляда, Аляксандра Піліпчык. Яны добра ведаюць, што робіцца ў брыгадах і своєчасова прыходзяць на дапамогу праўленню калгаса.

Жаночы калгасны актыў наведвае адкрытыя партыйныя сходы, паседжанні праўлення і таму правільна арыентуецца ў пастаноўцы пытанняў на паседжаннях жонсовета і сходах калгасніц.

У ільнаводчых звеннях працуе 120 жанчын. Перадавы вопыт перадаецца ўсім звенням. Знатныя звеннявыя Вольга Краскоўская, Вера Комар, Мар'я Давідовіч на сходах ільнаводак калгаса дзяліліся вопытам сваёй работы.

Правільная пастаноўка масава-палітычнай і арганізатарскай работы павысіла актыўнасць калгасніц. Мар'я

У Брэсце адбылася абласная нарада старшын жонсоветаў і жанчын-перадавікоў сельскай гаспадаркі, скліканая абкомам КПБ і аблвыканкомам.

На нарадзе абмеркавана пытанне аб стане і мерах палепшання палітычнай работы сярод жанчын.

На здымку: у зале паседжанняў нарады. На пярэднім плане—члены жонсовета калгаса «Усход» Высокаўскага раёна—аднаго з перадавых жонсоветаў вобласці. Злева направа: старшыня жонсовета Н. Бялюк і члены А. Бялюк і В. Панасюк.

Фото В. Германа (Фотакроніка БелТА).

Бумай, Яўгенія Каляда, Еўдакія Бірыч, Мар'я Гушча, Кацярына Моніч, Тамара Ерамей і многія іншыя жанчыны ў 1952 годзе выпрацавалі па 350—400 працадзён.

У мінулым годзе звяно Веры Комар сабрала па 5 цэнтнераў ільнонасення і 10 цэнтнераў ільновалакна з кожнага гектара. Прыбытак ад зданай звяном ільнопрадукцыі складае 336 тысяч рублёў. Кожны член звяна атрымаў па 3—7 тысяч рублёў толькі грашыма.

Звенні Вольгі Краскоўскай і Мар'і Давідовіч дабіліся ўраджайнасці ільнонасення па 5, а ільновалакна па 6—6,5 цэнтнера з гектара. Кожнае

звяно атрымала па 26 тысяч рублёў прэміі.

Работа жонсовета яшчэ больш актывізавалася пасля XIX з'езда партыі. Матэрыялы з'езда вывучае больш 100 калгасніц, сярод якіх Мар'я Давідовіч, Аляксандра Піліпчык, Ніна Усцінава.

У калгасе паспяхова праведзена веснавая сяўба. Разам з усімі калгасніцамі аб ураджаі будучага года клапаціцца і жонсовет. Ён мабілізуе жанчын на барацьбу за далейшы ўздым ураджайнасці ўсіх сельскагаспадарчых культур, за рост грамадскай прадукцыйнай жывёлагадоўлі.

Н. МЯСІШЧАВА

Дарога ў жыццё

Е. ШЧЭРБА.

МЯНЕ заўсёды хвалюе карціна вядомага рускага мастака В. Макоўскага «Спатканне».

Напісана яна многа гадоў таму назад, і ў ёй, як у люстры, адбіўся лёс падлетка — «хлопчыка на пабегушках» у гаспадара.

Абарваны, босы і галодны, хлопчык прагна прыпаў да булкі... Бледны, змораны твар так многа кажа маці, якая бязмоўна стаіць тут-жа і са слязьмі на вачах наглядае за сынам. Забраць-бы яго дадому, каб не памыкаў ім тут кожны, хто мацней за яго. Але як узяць, калі і дома няма як пракорміцца сям'і. На апошнія грашы купіла яна сыну гасцінец — булку...

А хто з нас не памятае чэхаўскага гарамыку Ваньку Жукава — дзевяцігадовага хлопчыка, адданага ў падмайстры да шаўца Аляхіна! Каго не хвалюе трагічны лёс беднай нянькі Варкі з другога апавядання Чэхава — «Спаць хочацца»?

...У Мінскім рамесніцкім вучылішчы № 3 я спаткалася з дзяўчатамі-выхаванкамі. Былі яны ўсе прыкладна аднаго ўзросту — 16—17 год. На кожнай скромнае форменнае плацце з белым каўнерыкам, у косах яркія істужкі.

Перамогшы няёмкасць, дзяўчаты паступова ажывіліся і пачалі знаёміць мяне з жыццём вучылішча, са сваім уласным жыццём, ранейшым і цяперашнім, з планами на будучыню.

Ружовашчокая крамяная Тамара Яскевіч звяртала ўвагу сваёй сабранасцю, у якой аднак не адчувалася сухасці. Наадварот, у ясным поглядзе яе адкрытых вачэй было многа цяпла і шчырай веселасці. Сіроцтва не зрабіла хваравітага адбітку на яе характар. Бацькоў, якія загінулі, калі Тамара была яшчэ малой дзяўчынкай, замяніла самая добрая і клапацілая з усіх маці — наша савецкая Радзіма.

— Я не магу сабе нават уявіць, што стрэла-б мяне, калі-б я не жыла ў Савецкім Саюзе. А зараз я апранута і абута, і вучыць мяне дзяржава і клапаціцца аба мне: у мінулым годзе я нават ездзіла з нашымі дзяўчатамі — выхаванкамі вучылішча — у санаторый,

Аляксандра Коўган і Ліля Бараньёнак — дзяўчаты з вёскі. На першы погляд яны здаюцца маўклівымі. Аляксандра толькі слухае таварышак і стрымана ўсміхаецца. А Ліля, якая знешняй маўклівасцю стрымлівае гарачую натуру, нарэшце «прарываецца»:

— Як толькі скончым вучылішча, буду прасіцца на работу ў Ленінград або Новасібірск. Хачу паехаць куды-небудзь далёка-далёка, каб пабачыць усю нашу краіну.

Цёмнавалосая магіляўчанка Тамара Кабзарэнка, усміхаючыся маграм таварышкі, сама летуценна марыць:

— А мне-б у Кіеў. Мой тата — украінец — так хваліць, так хваліць Кіеў, а я там яшчэ ні разу не была.

— Ну вось яшчэ ўзяліся — Кіеў, Новасібірск... А я з Мінска нікуды не хачу. Не хачу наогул з Беларусі нікуды ехаць, — перабівае іх Надзя Гейна. — Хораша ў нас! Лясы кругом... Дзе яшчэ лепш і харашэй будзе?

І па размовах і ў поглядах сваіх яны яшчэ ўсяго толькі дзяўчаткі. Але якія сур'ёзныя і якія ганаровыя яны становяцца, калі гаворка заходзіць аб іх прафесіі.

— Рэгуліроўшчык радыёапаратуры, — кажа вясёлая, вострая на слова Надзя Гейна, — гэта нібы ўрач. Выслухаў чалавека — і ведае, хворы ён ці здаровы і на што здольны. Так вось і ў нас: ні адзін прыёмнік з завода не выйдзе, па-

куль не праверыць яго з усіх бакоў рэгуліроўшчык, пакуль не дасць яму пуцёўку «ў людзі».

Усе мы смяемся гэтаму параўнанню, але яно мае глыбокі сэнс: дзяўчынка ведае цану той справе, якая становіцца мэтай жыцця яе і ўсіх яе таварышак!

... Мінскае рамесніцкае вучылішча № 3 яшчэ «дашкольнага» ўзросту. Яму ўсяго толькі 5 гадоў. У 1948 годзе яно аб'явіла першы набор вучняў. Перад ім стаяла мэта — рыхтаваць слесараў па прамысловому абсталяванню. У вучылішча прыйшлі выхаванцы дзіцячых дамоў, галоўным чынам дзеці загінуўшых на франтах Айчынай вайны савецкіх воінаў і партызан.

Прасторныя, светлыя класы-майстэрні, добра абсталяваныя лабараторыя, бібліятэка, пакой-чытальня, сталовая і, нарэшце, утульны інтэрнат — усё гэта загадзя падрыхтавала клапацілая дзяржава для будучых майстроў, малых гаспадароў вялікай савецкай краіны.

З мінулага года вучылішча карэнным чынам змяніла свой профіль. Зараз яно рыхтуе радыстаў, мантажнікаў, рэгуліроўшчыкаў, радыёапаратчыкаў, зборшчыкаў.

Дзвесце дзяўчынак пасля ранішняй лінейкі, ажыўленыя і шумлівыя, расцякаюцца па групам, дзе з імі займаюцца спрактыкаваныя майстры-педагогі. «Першыя крокі» выхаванак пачынаюцца з самага элементарнага: са знаёмства з абсталяваннем, тэхнікай бяспекі,

Група радыёмантажнікаў першага года навучання на практычных занятках у радыёлабараторыі. На прыкладным плане (злева направа) комсамолка, выдатніца вучобы Ніна Шэлега, Юзефа Хацкевіч, Юлія Селюс і выкладчык радыётэхнікі І. Н. Гураў.

У вучылішчы добрая спартыўная зала, многія вучні займаюцца ў секцыях мастацкай гімнастыкі. На здымку: практыкаванні на брусках выконвае адна з лепшых спартсменаў вучылішча комсамолка Ада Курс.

У вучылішчы працуюць гурткі мастацкай самадзейнасці: харавы, драматычны, танцавальны, цымбалістаў.

На здымку: на рэпетыцыі ансамбля цымбалістаў. На перадзе — выдатніца вучобы комсамолка Святлана Каліта.

Фото М. Мінковіча

інструментам. Паступова заданні ўскладняюцца і канкрэтызуюцца. Свае веды дзяўчынкі замацоўваюць па падручніках і ў спецыяльных гуртках. Электратэхнічны гурток, напрыклад, самастойна падрыхтаваў больш 40 схем наглядных дапаможнікаў па курсу электрычнасці. Сваімі ўласнымі рукамі гурткоўцы зрабілі два выпраміцелі і лямпавы рэастат. Гурток правёў нядаўна канферэнцыю на тэму «Прыярытэт айчынай навукі ў галіне радыё і электратэхнікі». Асабліва змястоўныя даклады падрыхтавалі на розныя тэмы мае новыя знаёмкі Тамара Яскевіч, Ліля Баразнёнак, Надзя Гейна.

Актыўна працягвае сябе і радыёгурток. Яго ўдзельнікі, дзяўчаты 9 і 10 групы, ужо самастойна зманціравалі два прыёмнікі «Мінск», усіліцель нізкай частаты і рад іншых прыбораў.

Выпускнікі вучылішча ў канцы сакавіка ўжо здалі экзамены па тэорыі. Аднак зараз у іх час не менш гарачы. Да 25 ліпеня яны будуць займацца вытворчай практыкай на Мінскім радыёзаводзе.

Тыя-ж з выхаванак, у каго ўперадзе яшчэ цэлы год навучан-

ня, зараз актыўна рыхтуюцца да пераводных экзаменаў (яны пачнуцца ў чэрвені), паўтараюць пройдзенае і адначасова праходзяць новы матэрыял.

Самападрыхтоўка і кансультацыі выхаванак вучылішча праходзяць пад кіраўніцтвам настаўнікаў. Асаблівай любоўю ўсяго калектыва карыстаецца майстар па дакладнаму прыборабудаванню Іван Дзям'янавіч Расолька, які прышоў сюды з ФЗН. З ім можна аб усім параіцца, заўсёды пагутарыць «па душах».

Патрабавальны да выхаванак вучылішча майстар Мікалай Антонавіч Шэйка. Выдатны практык, завочнік Ленінградскага індустрыяльнага інстытута, сваёй энергіяй і пастаянным імкненнем даваць больш стараецца перадаць выхаванкам глыбокія веды, і яны шчыра паважаюць гэтыя якасці свайго настаўніка.

У Мінскім рамесніцкім вучылішчы № 3 ёсць усе ўмовы для выдатнай вучобы, зроблена тут таксама ўсё і для таго, каб развіццё выхаванак было ўсебаковым.

Хораша спяваюць тут дзяўчаты! Хор вучылішча не раз выступаў на агульнагарадскіх канцэртах. Добра спяваюць комсамолкі-дзетдомаўкі сёстры Ніна і Антаніна Жоравы — лепшыя ў вучобе, ініцыятары і актыўныя ўдзельнікі многіх зацей. Яны арганізавалі гурток рукадзелля, які не так даўно наладжваў выстаўку лепшых работ. Яны-ж і самыя актыўныя ўдзельніцы спартыўнай секцыі.

Славай вучылішча з'яўляецца цымбальны гурток, які прымаў удзел у свяце песні, выступаў на канцэртах для выбаршчыкаў.

У вучылішчы амаль няма неспяваючых. Гэта сведчыць аб тым, што будучыя маладыя спецыялісты атрымліваюць сур'ёзную падрыхтоўку, якая будзе самым пераканаўчым атэстатам на іх самастойнай жыццёвай дарозе.

А чакаць засталася нядоўга. Неўзабаве ўмелыя дзявочыя рукі смела працягнуцца насустрач свайму бязвоблачнаму лёсу. І можна ўпэўнена сказаць, што не адну пару гэтых рук працоўны савецкі народ, як у песні, «рукамі залатымі назаве».

Мінск індустрыя

КОЖНАГА, хто прыязджае ў сталіцу Беларусі Мінск, міжволі здзіўляе размах будаўнічых работ: кідаецца ў вочы маса пад'ёмных кранаў, будаўнічых рыштаванняў, трубы новых фабрык і заводаў.

Мінск сёння — гэта велізарная будаўнічая пляцоўка, горад новай індустрыі.

... А ўсяго толькі дзевяць год назад зруйнаваны Мінск здаваўся мёртвым, і цяжка было ўявіць, як і калі ён узнімецца з руін.

Але тым і слаўны савецкі народ, што ніякія цяжкасці яго не спыняюць. Ясна і выразна прагучэлі тады словы вялікага Сталіна аб новым пяцігадовым плане, аб тым, каб «аднавіць пацярпеўшыя раёны краіны, аднавіць даваенны ўзровень прамысловасці і сельскай гаспадаркі і затым пераўзыйсці гэты ўзровень у больш ці менш значных размерах».

Беларускі народ адгукнуўся на мудрыя словы правадыра самаадданай працы. Краіна пасылала ў Мінск неабходныя станкі, механізмы, матары.

Намаганнямі ўсяго савецкага народа, пры няспыннай дапамозе саюзнага ўрада, партыі і асабіста таварыша Сталіна Беларусь паспяхова выканалася план пасляваеннай пяцігодкі.

... Мінула яшчэ менш трох год, і на свет з'явіліся дзесяткі новых прыгожых дамоў!

Але не толькі новыя дамы, вуліцы, скверы ўпрыгожваюць сёння сталіцу. Яе гонарам з'яўляюцца новыя буйнейшыя прадпрыемствы. Жамчужынамі індустрыяльнага Мінска можна назваць пяршынцаў пасляваеннай пяцігодкі — аўтамабільны і трактарны заводы.

У сямі кіламетрах па Марцілёўскаму шасе, дзе ў 1944 годзе яшчэ шумеў лес, раскінуўся зараз свае карпусы прыгажун-гігант — аўтамабільны завод. Калі ўспомніць, што праз тры гады пасля закладкі фундамента са сцен завода-младзенца вышлі першыя пяць самазвалаў, то мы ясна ўявім сабе багатырскую хуткасць, з якой ідзе наперад наша прамысловасць.

Мінскія самазвалы! Іх ведае зараз уся краіна. Завод асвоіў выпуск магутных 25-тонных самазвалаў, якія апраўдалі сябе на новабудоўлях. Калектыў працягвае ўдасканалваць шасцітонныя самазвалы, так неабходныя любой будоўлі. Там, дзе раскінуўся завод, вырастае новы горад — аўтаград.

На мінскім трактарным заводзе створаны трактар «Беларусь». Гэта новы ўніверсальны калёсны трактар з дызельным матаром у 37 конскіх сіл. Канструктары імкнуліся зрабіць яго маленькім, рухавым, прыдатным для розных сельскагаспадарчых работ. Да трактара асобым спосабам прымацоўваецца навесны плуг, якім кіруе трактарыст, не адрываючыся ад штурвала: ён можа падняць яго, апусціць. Зараз завод рыхтуецца да масавага выпуску трактараў «Беларусь».

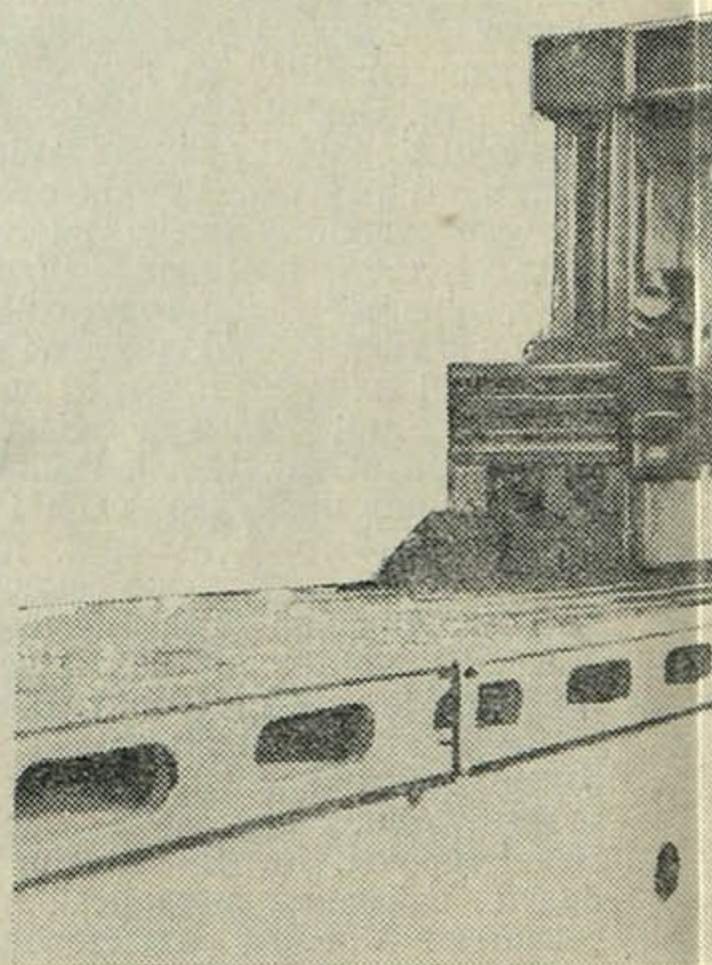
З канвеера трактарнага завода штодня сходзяць выдатныя тралёвочныя трактары «К-12». На лесараспрацоўках і будоўлях беларускія цягачы заслужылі славу.

Не толькі ў гарадах і сёлах нашай рэспублікі, але і ўсёй краіны можна сустрэць ве-

25-тонныя самазвалы Мінскага аўтазавода.

Фото К. Якубовіча

Хуткасны прадоўжна-стругальны для апрацоўкі цяжкаважкіх дэталей.

ВНУТРИ

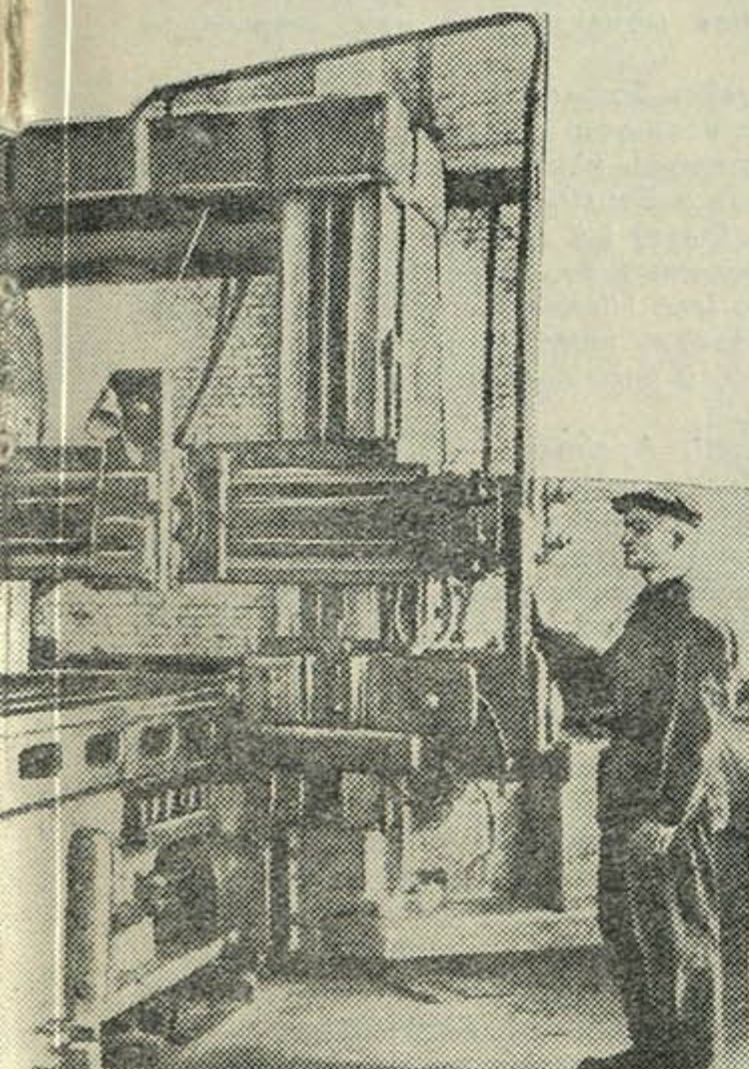
ласіпеды мінскай маркі. Нядаўна калектыў асвоіў выпуск матацыклаў. За пяць год прадукцыя завода вырасла ў восемнаццаць раз!

Было-б няправільным лічыць, што толькі гэтыя прадпрыемствы вызначаюць профіль індустрыяльнага Мінска. Сённяшні Мінск — горад рознастайнага машына- і станкабудуўніцтва.

Шмат творчых пошукаў, намаганняў уносяць мінскія станкабудуўнікі ў сваю высокародную справу. Станкабудуўнічы завод імя Кірава асвоіў выпуск унікальных складаных і дасканалых станкоў — поўтаматаў і аўтаматаў. Абслугоўванне іх не патрабуе ад рабочых вялікай затраты фізічнай сілы.

У светлых прасторных карпусах раскінуўся станкабудуўнічы завод імя Варашылава. Канструктары праявілі шмат рацыяналізагарства, ствараючы прадойжна-стругальныя станкі для апрацоўкі масіўных дэталяў.

Калісьці наша краіна ўвозіла іх з заgrаніцы. Дзяльцы-прадпрыемальнікі прадавалі

станок Мінскага завода імя Варашылава

станкі на вагу і, вядома, стараліся зрабіць іх цяжкаважкімі. Калектыў варашылаўцаў выпускае такія станкі аблегчанымі прыкладна на 20 тон.

Усёй рэспубліцы шырока вядомы яшчэ адзін мінскі завод — «Ударнік». Калісьці ён выпускаў толькі вагі, а ў апошнія гады ён асвоіў вытворчасць канавакапальнікаў канструкцыі лаўрэата Сталінскай прэміі М. Е. Мацэпуры. Меліяратары Беларусі, Сібіры, Бурат-Манголіі і інш. добра адзваваюцца аб гэтай высокапрадукцыйнай машыне.

Наша цудоўная сталіца ўзбагацілася радам буйных прадпрыемстваў лёгкай прамысловасці.

Недалёка ад гарадскога цэнтру ўзвышаюцца светлыя, прасторныя карпусы тонкасуконнага камбіната, аснашчонага па апошняму слову савецкай тэхнікі. Камбінат вырабляе драп і сукны розных колераў і відаў. Асаблівым попытам карыстаецца драп, па якому выткана кайма з беларускім арнамантам.

Побач з тонкасуконным камбінатам узвышаюцца карпусы абутковай фабрыкі імя Кагановіча.

Ёсць у нас і радыёзавод. Радыёлу «Мінск» ведаюць працоўныя ўсёй краіны. Неўзабаве завод асвоіць выпуск прыёмнікаў першага класа і тэлевізараў...

Сённяшні Мінск зусім не падобны на даваенны. Галоўная магістраль сталіцы пралагла на 8 кіламетраў. Адкрыта лінія трапайбусаўнага руху. Сталіцу ўпрыгожылі новыя паркі і скверы.

Радзіма-маці дапамагла Мінску ўзняцца з руін і цяпер ён, верны сыноўняму абавязку, пасылае свае машыны і станкі новабудуўням — на Волгу, у данскія стэпы.

Дзесяткі тысяч рабочых заняты ў прамысловасці і на транспарце сталіцы. Армія стаханаўцаў імкнецца ўнесці свой уклад у справу будаўніцтва камунізма. Сярод іх наватары, перадавікі вытворчасці, ініцыягары барацьбы за павышэнне якасці прадукцыі, за зніжэнне сабекошту, эканомію сродкаў.

На Мінскім аўтазаводзе шырока вядома імя стаханаўца механазборачнага цэха Я. Дубіна, які першым асвоіў сілавое рэзанне металу. Зараз ён мае дзесяткі паслядоўнікаў.

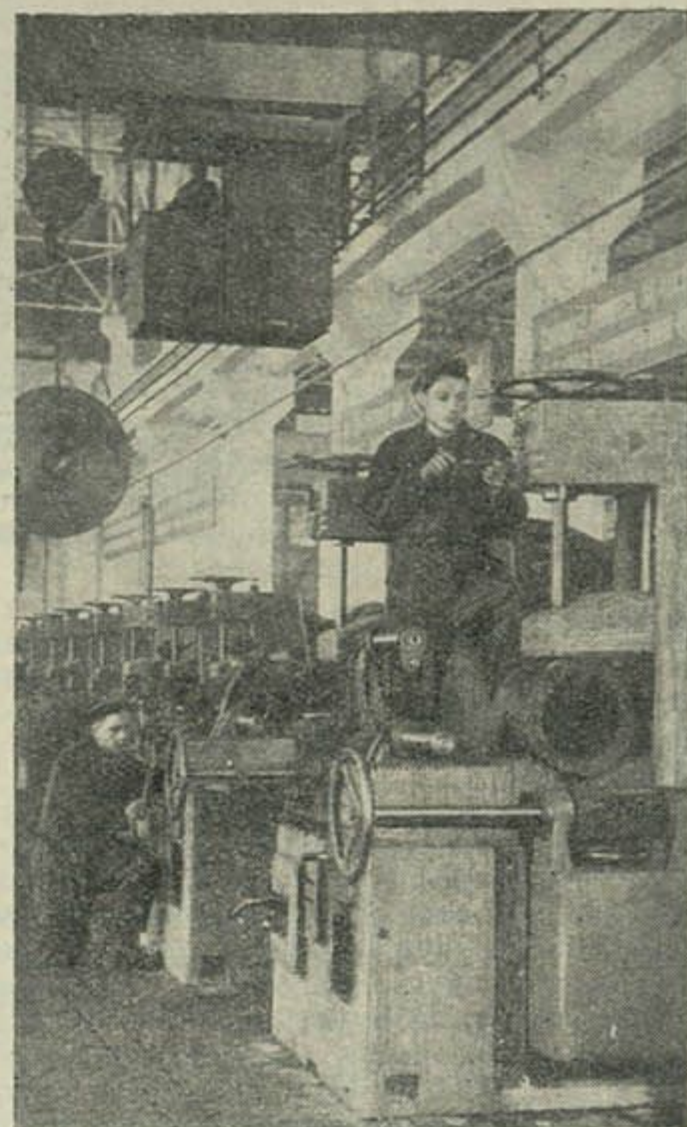
На заводзе імя Кірава слесар С. Кароль і майстар зборачнага цэха Б. Маляўкін прапанавалі ўдасканалены выраб гідрапрывода станкоў. Прапанова стаханаўцаў скарачае працэс апрацоўкі, палігчае зборку і дае эканомію металу.

Знатны электразваршчык трактарнага завода М. Антонік, які выканаў за тры месяцы гадавую норму, вядомы ўсёй краіне. лепшымі стаханаўкамі трактарнага завода лічацца сёстры-токары механічнага цэха Мар'я і Клава Федзіны...

... Мінск будзеца, жыве поўнакроўным жыццём, якое адкрывае новыя перспектывы.

Працоўныя нашай рэспублікі любяць сваю сталіцу. У яе новых заводах, цудоўных праспектах, скверах і парках — ва ўсім адчуваецца жыватворчая сіла савецкіх людзей, рост магутнасці нашай Радзімы.

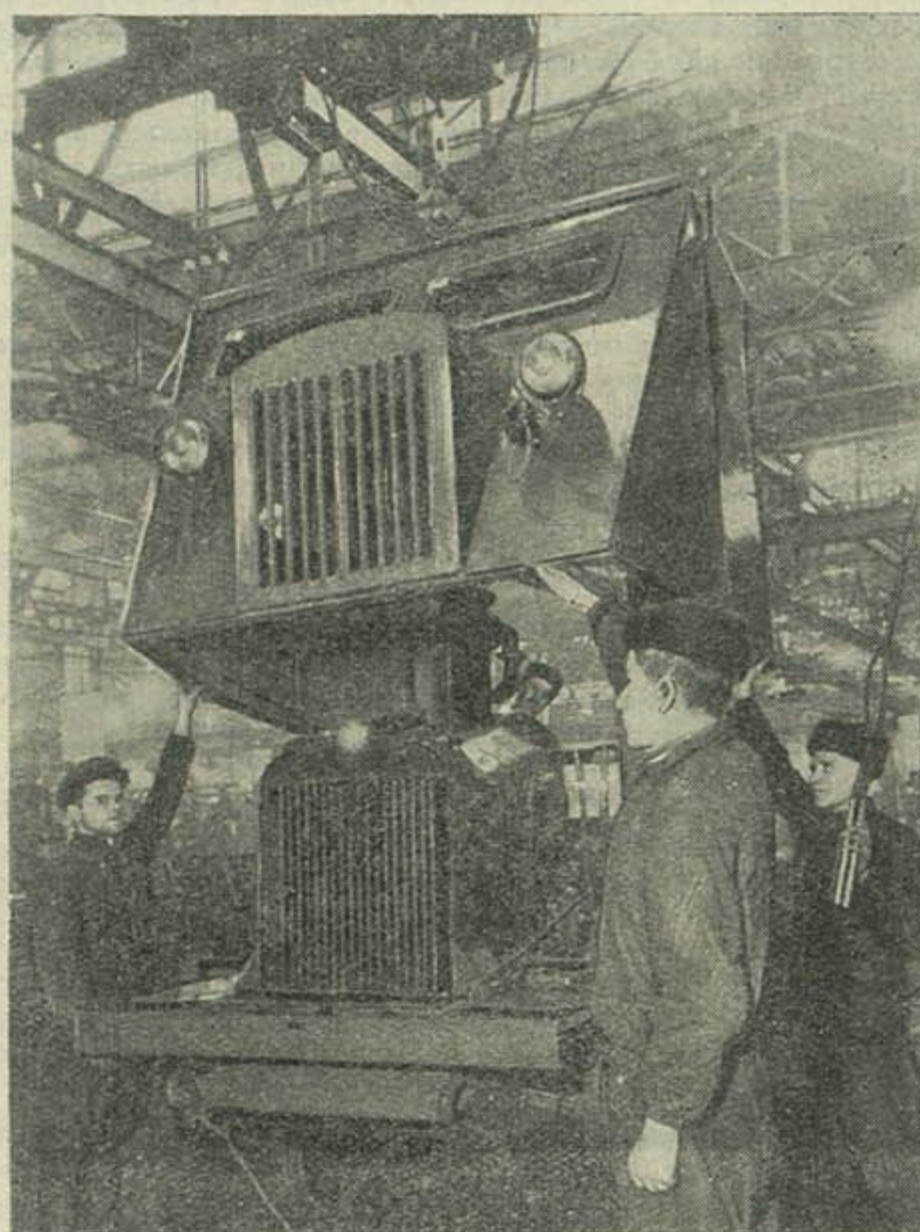
Мінск, працоўныя рэспублікі вітаюць тваю ясну!

У зборачным цэху мінскага станкабудуўнічага завода імя Кірава.

Фото Ул. Кітаса

У тралёвачна-зборачным цэху Мінскага трактарнага завода.

уваходзіў паракход. За кармой яго яшчэ бушаваў акіян, але нішто цяпер не магло спыніць «Нікалая Гастэла». Так паранены, сцякаючы крывёю, салдат з перамогай вяртаецца з поля бітвы.

Людзі ў парту — і на прыстанях, і на палубах караблёў, якія адстойваліся тут, са здзіўленнем і павагай глядзелі на судна: мала быць добрымі маракамі, трэба быць героямі, каб выбрацца з пекла, у якім яны кіпелі там, за молам, яшчэ зусім нядаўна.

Людзі бачылі на прыроднай сценцы мосціка ўваходзіўшага транспарта вялікі партрэт чалавека, якога ведае ўвесь свет,

абвіты траурным крэпам. Над кармой карабля, прыспушчаны да палавіны, развяваўся чырвоны сцяг. На мосціку, на спардэку яго відаць былі маракі, якія застылі ў строгім, суровым і жалобным маўчанні, і тады раптам усім стала ясна, хто прышоў у гэты порт, пераадолеўшы непераадольнае.

Толькі міг у парту стаяла непарушная цішыня. А потым зараўлі гудкі караблёў, паравозаў, заводаў. Роў іх, поўны смутку і болю, рос і шырыўся над горадам, над портам, над морам. Усе судны апусцілі сцягі. І не было яшчэ ў свеце такой меры, якая магла-б вымераць усю глыбіню жалю чалавечства зямнога шара.

Радзіме—наша натхнёная праца

(Агляд пісем у рэдакцыю)

ВЯЛІКАЯ Комуністычная партыя і наш родны Савецкі ўрад праяўляюць нястомныя клопаты аб ішчасці народа, аб пастаянным павышэнні яго жыццёвага ўзроўню. Яркім сведчаннем гэтаму служыць ажыццёўленае з 1 красавіка новае, шостае па ліку зніжэнне рознічных цэн на харчовыя і прамысловыя тавары. Самаадданай працай адказваюць савецкія людзі на клопаты партыі і ўрада.

Перад намі пачка пісем. Аўтары пісем скромныя і нямногаслоўныя. За кожным напісаным радком, за кожным словам устае просты савецкі чалавек, які разумее, што яго праца ўліваецца ў працу мільёнаў, у працу краіны, якая паспяхова будзе светлы будынак кунізму.

«Мы аддадзім усе свае сілы і энергію справе далейшага ўмацавання нашай вялікай сацыялістычнай дзяржавы, справе будаўніцтва кунізму ў нашай краіне», — піша работніца віцебскай трыкатажнай фабрыкі «КІМ» тав. Салаўёва. І гэтае абяцанне стаханаўка падмацоўвае абавязальствам выканаць план на 135 процантаў пры выдатнай якасці прадукцыі.

Калектыў мінскага станкабудаўнічага завода імя Кірава не раз быў застрэльшчыкам патрыятычных пачынанняў. Гэтай вясной кіраўцы выступілі ініцыятарамі перадмайскага сацыялістычнага спаборніцтва. Аб небывалым вытворчым і палітычным уздыме на заводзе расказвае стаханаўка М. Тукач.

«Нашы стаханаўцы з часцю выконваюць узятыя абавязальствы», — піша яна. Токары таварышы Лях, Клянкоўскі, Папялушка даюць больш двух норм за змену, а таварыш Крышчановіч

працуе яшчэ лепш: яго норма — 350 процантаў.

Тав. Тукач нядаўна ўступіла ў рады Комуністычнай партыі. Яна добра разумее, што высокае званне куніста абавязвае яе быць узорам у працы, нястомна ўдасканалваць сваю кваліфікацыю. Працуючы шліфоўшчыцай, яна выконвала план на 170 процантаў, а ў перадмайскім спаборніцтве абавязалася выпрацоўваць не менш двух норм. Усхвалявана, ад усяго сэрца гучыць яе абяцанне: «Мы, рабочыя завода імя Кірава, будзем працаваць так, як вучыў нас любімы правадыр і настаўнік, незабыўны таварыш Сталін!»

Начальнік цэха Маладзечанскай швейнай фабрыкі Е. Грынёва паведамляе:

«Наша фабрыка трымае пераходны Чырвоны сцяг. Цяпер кожны рабочы і служачы, на якім-бы ўчастку ён ні быў заняты, стараецца працаваць яшчэ лепш. Мы абавязаліся штомесяц выконваць план на 170 процантаў пры выдатнай якасці прадукцыі. Выканаць гэтае абавязальства дапамагае нам глыбокае вивучэнне матэрыялаў XIX з'езда Комуністычнай партыі».

Савецкія людзі глядзяць на працу, як на справу чэсці, доблесці і геройства. У сацыялістычнае спаборніцтва — гэты магутны рух сучаснасці — уступае ўсё больш і больш працаўнікоў.

«Мы, работнікі аддзела тэхнічнага кантролю, таксама спаборнічаем за палепшанне якасці прадукцыі і выкананне плана па ўсіх лентях фабрыкі. Мы змагаемся з бракам і паніжанай гатунковасцю», —

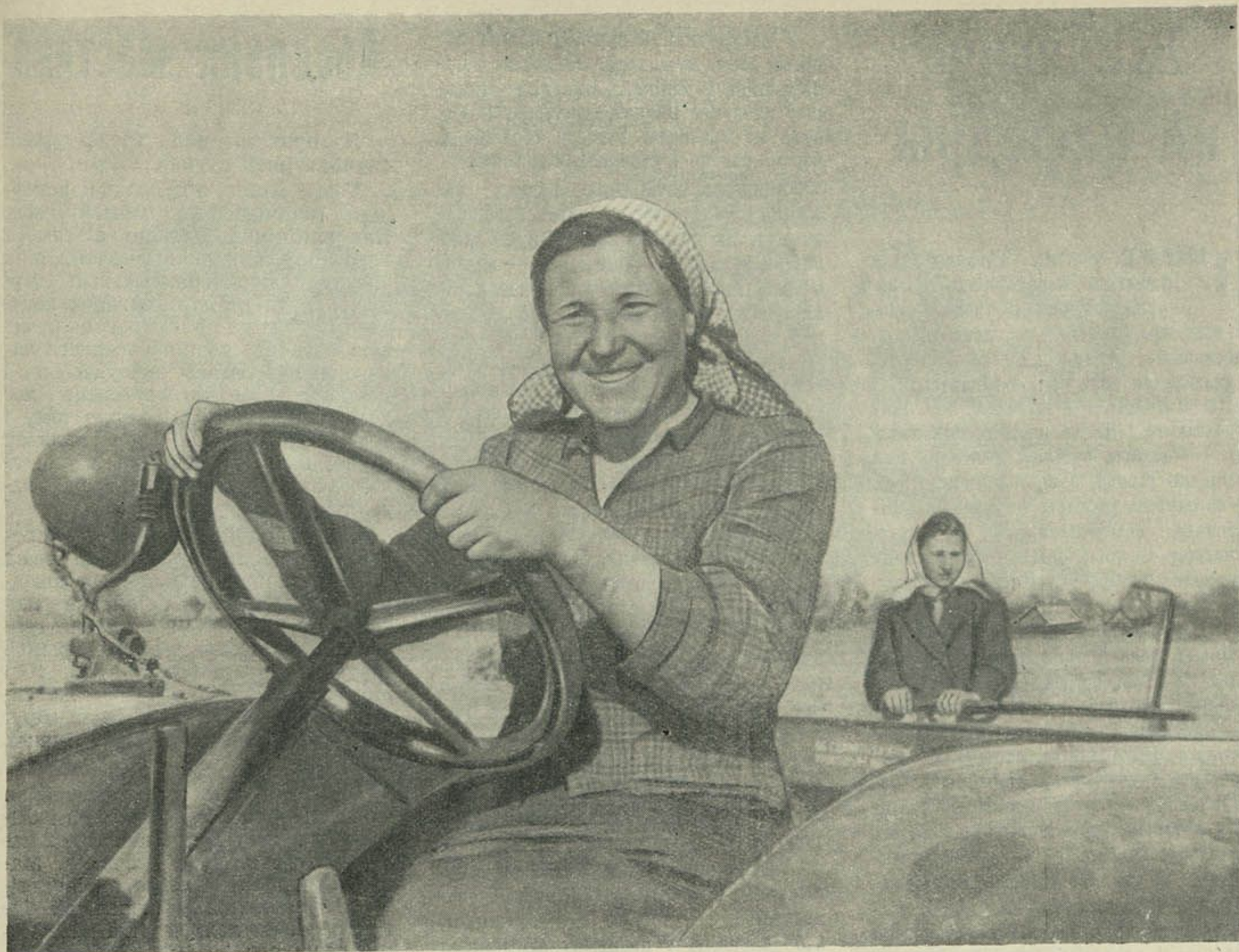

27 сакавіка торфапрадпрыемства Міханавічы (Мінскі раён) першым у рэспубліцы пачало здабычу торфу.

Змена Ганны Бадычч (багерна-элеватарная машына № 1) у мінулым годзе выканала сезонны план здабычы на 150 процантаў. У гэтым сезоне калектыў змены ўзяў абавязальства выканаць два вытворчыя заданні.

На здымку: начальнік змены Ганна Бадычч.

Фото В. Лупейкі
(Фотахроніка БелТА).

У калгасе імя Першага Мая Пінскага раёна працуе трактарыстка Пінскай МТС Ганна Касцюкевіч. Разам з сяляшчыкамі калгасніцамі Мар'яй Кахновіч і Таісіяй Алеград яна штодзённа перавыконвае нормы сяўбы.

На здымку: трактарыстка Ганна Касцюкевіч завяршае сяўбу ячменю на першым полі севазвароту 2-й паляводчай брыгады калгаса імя Першага Мая.

Фото В. Германа
(Фотахроніка БелТА).

піша ў рэдакцыю П. Карповіч з віцебскай фабрыкі «Сцяг індустрыялізацыі». Яна расказвае аб тым, што фабрыка ўзяла павышаныя абавязацельствы і паспяхова іх выконвае.

Сярод працаўнікоў сацыялістычнай сельскай гаспадаркі з новаю сілай разгарнулася сацыялістычнае спаборніцтва за далейшае ўсямернае павышэнне ўраджайнасці, павелічэнне пагалоўя грамадскай жывёлагадоўлі і рост яе прадуктыўнасці.

«Мы натхнёна працуем на калгасных палях і фермах», — піша Ф. Целяшова, даярка калгаса «Рассвет» Кіраўскага раёна Бабруйскай вобласці.

На прыкладзе жыцця свайго калгаса Фёкла Архіпаўна паказвае вялікую сілу калгаснага ладу. У мінулым годзе калгас атрымаў 4,5 мільёна прыбытку. Радасна і заможна жывуць калгаснікі.

«На працадзень мы атрымалі 2,6 кг збожжа, 7 кг бульбы, 1 кг гародніны, 1 кг грубых кармоў і 8 руб. грашыма», — піша яна.

Расце культура калгаса «Рассвет». У вялікім клубе працуюць гурткі мастацкай самадзейнасці. Толькі ў хоры ўдзельнічаюць 97 чалавек. Праўленне калгаса адпусціла 55 тысяч рублёў на паўненне калгаснай бібліятэкі, набыццё піяніно, інструментаў для духавога і струннага аркестраў. Для дзяцей калгаснікаў пры клубе сёлета будзе адкрыта музычная школа.

Фёкла Архіпаўна разумее, што ўсе гэтыя дасягненні сталі магчымы дзякуючы велізарным клопам партыі і ўрада аб калгасным сялянстве. У адказ на гэтыя клопаты яна абяцае яшчэ лепш працаваць, яшчэ больш умацоўваць грамадскае багацце калгаса. Разам з лепшымі даяркамі калгаса

Евай Шчэрбіч, Нінай Бяляўскай і іншымі яна абавязалася надаць у гэтым годзе ад кожнай каровы па 6 тысяч кілаграмаў малака.

Аб паспяховым правядзенні вяснавых работ у калгасах, аб барацьбе за высокі ўраджай і павышэнне прадуктыўнасці грамадскай жывёлагадоўлі пішуць нам звенявая калгаса імя Сталіна Васілевіцкага раёна Герой Сацыялістычнай Працы Е. Кухарава, брыгадзір жаўночай трактарнай брыгады Пастаўскай МТС Е. Кайро, звенявая па ільну з калгаса «Сцяг перамогі» Багушэўскага раёна У. Казлова, свінарка калгаса «Шлях да камунізма» Сенненскага раёна О. Ясінская, свінарка калгаса «Комінтэрн» Аршанскага раёна В. Пучкова. Ва ўсіх гэтых пісьмах адчуваецца ўсенародная любоў да роднай партыі і ўрада, гарачае імкненне натхнёнай працай яшчэ больш умацоўваць сваю любімую сацыялістычную айчыну.

Жанчына на кафедры

ВЫСОКАЯ, светлая актавая зала інстытута перапоўнена. У напружанай цішыні чуецца толькі выразны, ясны голас дакладчыцы. Удзельнікі навуковай канферэнцыі слухаюць яе уважліва, з цікавасцю.

На кафедры — невысокая жанчына сярэдніх год. На яе каштанавых валасах — залаты водбліск святла. Яна гаворыць гарача, з захапленнем. Гэта — загадчыца кафедры фармакалогіі Віцебскага ветэрынарнага інстытута, кандыдат ветэрынарных навук, дацэнт Кацярына Васільеўна Пятрова выступае з дакладам аб вучэнні акадэміка І. П. Паўлава.

Звыш шаснаццаці год Кацярына Васільеўна выкладае фармакалогію ў вышэйшых навучальных установах. Дачка чыгуначнага рабочага, яна пасля вялікага Кастрычніка атрымала вышэйшую адукацыю ў старэйшай навучальнай установе краіны — Казанскім ветэрынарным інстытуце. Затым працавала некалькі год урачом-практыкам. Пасля паступіла асістэнтам кафедры фармакалогіі ў тым-жа інстытуце. Тут яна авалодала майстэрствам педагога і навыкамі навукова-даследчай работы.

Вялікую адказнасць адчувае Кацярына Васільеўна: зробленыя ёю вывады павінны ўзбагаціць савецкую ветэрынарную навуку, дапамагчы ў развіцці жывёлагадоўлі.

У сапраўднай навуковай працы павінна быць мужнасць. «Вялікага напружання і вялікай страсці, — гаворыў акадэмік Паўлаў, — патрабуе навука ад чалавека. Будзьце страсны ў вашай рабоце і ў ваших шуканнях».

Кацярына Васільеўна цалкам аддаецца сваёй любімай справе. Фармакалогія, як навука, якая вывучае дзеянне лекавых вяшчэстваў, — вельмі важная і разам з тым захапляючая галіна медыцыны і ветэрынарыі. Увесь навуковы шлях дацэнта Пятровай звязаны з фармакалогіяй. Кандыдацкую дысертацыю яна напісала аб дзеянні карбахаліна. У цэнтральных часопісах і вучоных запісках інстытута яна змясціла нямала артыкулаў, прысвечаных эфектыўнасці дзеяння раду прэпаратаў на арганізм жывёлы. Зараз Кацярына Васільеўна працуе над доктарскай дысертацыяй па пытаннях кровапаразіталагічных захворванняў буйнай рагатай жывёлы і далейшага прымянення іх у тэрапіі.

Дацэнт Пятрова прымае актыўны ўдзел у грамадскім жыцці. Яна дэпутат гарадскога Савета, засядацель народнага суда.

Як у сваёй навуковай, так і ў грамадскай рабоце яна не церпіць штампу, фармальнасці, аддаецца ёй з усёй энергіяй.

У Кацярыны Васільеўны зараз напружаны перыяд — трэба хутчэй закончыць доктарскую дысертацыю, каб укараніць у практыку атрыманыя ёю навуковыя даныя.

У сваёй рабоце, — гаворыць яна, — я знаходжу глыбокае задавальненне. Я ведаю — мая скромная праца ўмацоўвае добрабыт і мір маёй Радзімы.

М. БРУКАШ.

Абавязак мастака

Я працую над трохфігурнай скульптурнай групай «Мір».

Тэма міру з'яўляецца асноўным лейтматывам нашага часу. Яна арганічна вынікае з самога характару савецкіх людзей, якія ажыццяўляюць грандыёзныя мірныя будоўлі камунізма. Мне хацелася праўдзіва адлюстраваць высокую радасць жыцця савецкага чалавека, яго багаты духоўны свет і глыбока гуманную сутнасць яго дзейнасці. Знайсці такую тэму і так яе падаць, каб твор хваляваў сэрца, каб нечым свежым узбагачаў розум, клікаў наперад, натхняў.

Сюжэт маёй скульптуры — простая жыццёвая сцэна, якую можа назіраць кожны. Шчаслівая савецкая маці злёгка схіляецца над дзецьмі. Адною рукою клапатліва абнімае хлопчыка, у другой трымае голуба, гатовага ўспырхнуць. Яна нібы тлумачыць хлопчыку значэнне гэтай птушкі як сімвала міру; дзяўчынка ўнізе корміць іншых галубоў.

Хацелася, каб гэтая звычайная сцэна была пазбаўлена голага бытавізму і чыстай прыгажосці, а набыла б сімвалічнае значэнне. Маці — Савецкая Радзіма, клапатлівая і ўпэўненая ў шчаслівай будучыні сваіх дзяцей. Яна нясе мір і беражэ яго.

Ад усёй душы хачу апраўдаць надзеі, якія ўскладае савецкая грамадскасць на сваіх мастакоў.

В. КОЗАК,
скульптар.

Мы па садзе ідзём

Кастусь КІРЭНКА

Калі сонца агніста ўстае над ракой,
Майскім радасным днём,
Адхінаючы пахкія кветкі рукой,
Мы з табою па садзе ідзём.

Мы па сцежцы ідзём, як калісьці раней,
Калі дрэўцы саджалі ў рады,
І так любя сягоння, так радасна мне,
Што ты поплец са мной назаўжды.

Сад наш бурна расцвіў, і, як сад, расцвіло
Залатое ў сяброўстве жыццё.
Непатрэбна для песні шукаць табе слоў,
Каб сказаць пра сваё пачуццё.

Песні просяцца самі. Сяброўка, спявай,
Хай уведае сонечны свет,
Як нам дораг у росквіце радасны май,
Як я ласкай тваёю сагрэт.

Мы ўкаханыя сэрцамі ў мір і спакой,
Мы шчаслівыя сённяшнім днём.
Адхінаючы пахкія кветкі рукой,
Мы з табою па садзе ідзём.

Скульптар В. С. Козак са сваёй скульптурнай групай.
Фото І. Салавейчыка

Пятроўна

Пімен ПАНЧАНКА

Калі шэсць дзесяткаў грукне
Працавітых слаўных год, —
Ныюць ногі, ныюць рукі
Ад асенніх непагод.

Хоць Пятроўна і ахвоча
Да любых работ, аднак
За брыгадаю дзявочай
Ёй не ўгнацца аніяк.

Пойдзе ў поле. Толькі дзе там!
Кожны раіць: адпачні,
Ногі грэй, чытай газеты,
Няньчы ўнука ў цішыні.

Для газет не тыя годы,
Мала граматы ў старой,
Хоць сама на пераводах
Подпіс чотка ставіць свой.

Хай не трэба бабцы грошы —
Любы клопаты сыноў.
Атрымае — шмат харошых
Пра сыноў убачыць сноў.

Ды злуге крыху бабуся:
Без работы сумна жыць.
Добра, што радыёвузел
Дзень цалюткі не маўчыць.

Не усё-ж унукаў няньчыць,
І старой цікава знаць,
Як пустыню перайначыць,
Што там будуць засяваць;

Аб Маскве, аб Волга-Доне,
Пра любы далёкі кут.

Для яе у родным доме
Адчыніўся інстытут.

Можа тым, каго вучылі
З першых крокаў, з першых дзён,
Лепш вядома назва «Чылі»,
Большы свет для іх відзён.

Ды яна беспамылкова,
Мноства чуючы прамой,
Найгалоўнейшае слова
Адбярэ з мільёна слоў...

Усе цяпер на копцы бульбы,
Дораг зараз кожны дзень.
І не выцерпіць бабуля,
Да брыгад хутэй ідзе.

Гляне, хто як выбірае —
І жвавей ідуць жанкі.
Там палае, там парэе,
Як інспектар, ды які!

Хмары тоўпяцца густыя,
Вецер носіць лісцяў медзь...
Добра рукі, што застылі,
Бульбай печанай пагрэць.

Перапынак. І жанчыны
Да агню яе завуць:
— Сядзь, Пятроўна, раскажы нам,
Як там чэрчылі живуць.

І раскажа. Пра Карэю,
Пра сясцёр далёкіх лёс.
Як там нелюдзі звярэюць,
Пасылаюць мор з нябёс.

І заняе сэрца ў многіх,
Зноў успомняць — хто сыноў,
Хто бацькоў, што з той дарогі
Не вярнуліся дамоў;

З той салдацкае дарогі.
Дзе бацькі іх і сыны
Здабылі ім перамогу
І такім вась як яны.

І трывожна думкі колюць:
А калі ізноў паны?...
І ўскіпае мімаволі
Гнеў, знаёмы ім з вайны.

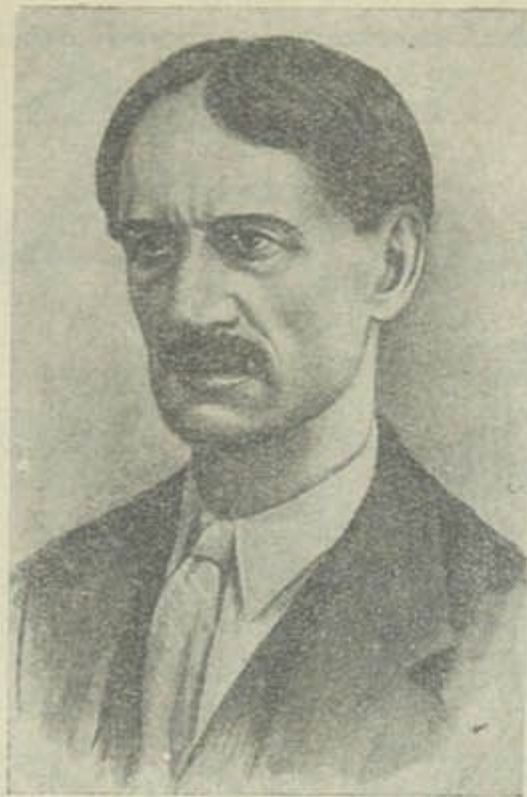
І сябе дакорам самі
Упільнуць цішком жанкі:
Там залішне пачасалі
Гаваркія языкі,

Там як след не дарабілі...
— Годзе, бабы, вам хмурнець!
Гітлер лез — і што? разбілі,
Смерць і гэтых не міне...

Ну, працуйце! Мне-ж да хаты.
Ломіць косці...

І пайшла,
Уздыхнуўшы вінавата:
Старасць, старасць падвяла.

І не ведае Пятроўна,
Што зрабілася яна,
Хоць не штатным, ды цудоўным
Агітатарам у нас.

АНРЫ БАРБЮС

(Да 80-годдзя з дня нараджэння)

80 год таму назад, 17 мая 1873 г., у Парыжы, у сям'і малавядомага літаратара нарадзіўся Анры Барбюс, чыё імя ўвайшло ў літаратуру, як імя таленавітага пісьменніка, аддаўшага ўсё сваё кіпучае жыццё барацьбе з фашызмам, барацьбе за лепшую будучыню чалавецтва.

Сваю літаратурную дзейнасць ён пачаў у 1895 годзе, выдаўшы зборнік вершаў пад загалоўкам «Плакальшчыцы». Напісаны ў перыяд удушлівай абстаноўкі Трэцяй рэспублікі зборнік прасякнуты песімістычнымі настроямі, уласцівымі ў той час французскай літаратуры. Але ўжо ў наступных творах, у раманах «Просячыя» (1903 г.) і асабліва ў раманах «Пекла» Анры Барбюс прабуе стаць на шлях рэалістычнага адлюстравання рэчаіснасці.

Пэраломным і рашаючым момантам, які вызначыў усё далейшае жыццё і літаратурна-грамадскую дзейнасць Анры Барбюса як пісьменніка-рэвалюцыянера, з'явілася першая імперыялістычная вайна.

Амаль два ваенныя гады, праведзеныя Анры Барбюсам у брудных і халодных акопах радавым салдатам, прывялі яго да цвёрдага пераконання, што народы — сапраўдныя тварцы гісторыі, а «паколькі народы хочуць справядлівасці і паколькі народы — сіла, няхай-жа яны ўстановаць царства справядлівасці», — піша ён у сваім раманах «Агонь» (1916 г.). Гэтая кніга, напісаная ў форме дзённіка аднаго ўзвода, паводле слоў А. М. Горкага, «насычана суровай паэзіяй праўды».

Раман «Агонь», таксама як і наступны раман «Яснасць», напісаны ў 1919 годзе, быў высока ацэнены В. І. Леніным, які адзначаў гэты твор як незвычайна моцны, таленавіты і праўдзівы.

Цяжка пераацаніць значэнне антыфашысцкіх твораў Анры Барбюса («Агонь», «Яснасць», «Праўдзівыя аповесці» і інш.) для нашых дзён, для нас, народа, які згуртоўвае ўсіх людзей добрай волі для свяшчэннай барацьбы за мір.

Пасля перамогі Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі Анры Барбюс — верны, выпрабаваны друг Савецкага Саюза. Краіна сацыялізма — гэта яго сапраўдная радзіма. «Наперакор

усім катаванням, — піша А. Барбюс, — наперакор хваробе, наперакор шаленству жыве і мацнее вера ў адзіны на свеце вольны народ і ў заражальную непераадольную сілу паданага ім прыкладу. І вера гэтая мацней за ўсе выбуховыя матэрыі».

У 1923 годзе Анры Барбюс уступіў у камуністычную партыю.

Усю сваю далейшую літаратурную і грамадскую дзейнасць ён прысвяціў барацьбе супроць фашызма. А. Барбюс прымаў актыўны ўдзел у арганізацыі кангрэса прыяцеляў СССР (1928 год) і з'яўляўся адным з арганізатараў раду антыфашысцкіх кангрэсаў.

У 1935 годзе Анры Барбюс напісаў кнігу аб І. В. Сталіне. «Сталін. Чалавек,

ГЕНІЯЛЬНЫ ВЫНАХОДЦА

(Да 225-годдзя з дня нараджэння)

Іван Іванавіч Палзуноў належыць да тых дзеячоў нашай краіны, якія сваімі геніяльнымі вынаходствамі садзейнічалі развіццю айчынай навукі, далёка апарэдзіўшы дасягненні заходнееўрапейскай навуковай думкі. За дваццаць год да вядомага англійскага вынаходцы Джэкса Уата, якому раней прыпісвалася заслуга вынаходства першага рухавіка, у глухой сібірскай правінцыі рускі цеплатэхнік Палзуноў стварыў першую ў гісторыі свету паравую «вогнедзеючую машыну», прызначаную для ўсеагульнага прымянення ў вытворчасці.

Іван Іванавіч Палзуноў нарадзіўся ў 1728 г. на Урале, у горадзе Екацерынбургу (цяпер Свердловск), які быў тады цэнтрам горназаводскай прамысловасці. Яго бацька быў простым салдатам. Будучаму вынаходцу не ўдалося поўнацю закончыць нават пачатковую «арыфметычную» школу. Яго перавялі працаваць на завод у якасці «механічнага вучня», затым ён працаваў пісарам на медзеплавільным заводзе, выконваў розную і самую цяжкую работу. Дапытлівы, незвычайна здольны і энергічны, ён паспяхова авалодваў ведамі горназаводскай справы, якую моцна палюбіў. Хутка ён вырас у буйнага горназаводскага спецыяліста, здольнага вырашаць вялікія задачы. У 1758 г. Палзуноў ўдалося тры месяцы пабыць у Пецярбургу (ён праводзіў туды абоз алтайскага срэбра). Прабыванне ў сталіцы, знаёмства з буйнейшымі спецыялістамі горназаводскай справы, работа ў бібліятэцы Акадэміі навук з'явіліся для вынаходцы высокай школай.

Вярнуўшыся з Пецярбурга, Палзуноў паранейшаму шмат чытаў, займаўся даследамі. Ён не быў цёмным, малапісь-

праз якога раскрываецца новы свет». «Пасля смерці, — пісаў А. Барбюс, — чалавек жыве толькі на зямлі. Ленін жыве ўсюды, дзе ёсць рэвалюцыянеры. Але можна сказаць: ні ў кім так не ўвасоблены думка і словы Леніна, як у Сталіне. Сталін — гэта Ленін сёння».

У нашы дні, калі ўвесь свет пасцігла вялікая гора, — памёр вялікі і мудры Сталін, — кніга А. Барбюса, якая стварае нямеркнучы вобраз сталінскага генія, яшчэ больш хвалюе нас і мабілізуе ўсіх працоўных на далейшую барацьбу ў імя ажыццяўлення прадначартанняў Леніна і Сталіна, у імя перамогі камунізма.

менным самавучкай, як доўгі час спрабавалі яго апісваць. Ён намнога апарэдзіў заходнееўрапейскую навуковую думку, апіраючыся на дасягненні айчынай навукі, у першую чаргу на працы М. В. Ламаносава.

У красавіку 1763 г. Палзуноў падаў праект «вогнедзеючай машыны». У сакавіку 1764 г. ён прыступіў да ажыццяўлення свайго праекта. У век ручной працы і драўляных машын гэта было нечувана цяжка і складана: нехапала кваліфікаваных рабочых, інструментаў; значную частку абсталявання, неабходную для будаўніцтва, Палзуноў прыходзіла ствараць самому. Ён працаваў з велізарным напружаннем, не шкадуючы сваіх сіл. Не гледзячы на незвычайныя цяжкасці, машына была пабудавана і папярэдне выпрабавана. Але геніяльнаму вынаходцу не прышлося ўбачыць сваё вынаходства ў дзеянні. Надарваўшы свае сілы і так аслабленыя цяжкім дзяцінствам і поўгалодным юнацтвам, Іван Іванавіч Палзуноў памёр 27 мая 1766 г., за тыдзень да выпрабавання машыны.

Трагічным быў лёс геніяльнага вынаходцы, трагічным аказаўся і лёс яго тварэння. Пасля выпрабаванняў, якія прайшлі паспяхова, машына папрацавала нядоўга. Нават дробныя паломкі выклікалі вялікія цяжкасці, і хутка яна была выведзена са строю і закінута. У 1778 г. таленавітае збудаванне рускага інжынера было знішчана начальнікамі-немцамі алтайскіх капальняў і заводаў.

Далёка наперад пайшла наша тэхніка. Але імя першага вынаходцы паравой машыны не забыта, бо ён быў сапраўдным патрыётам, пранікнутым гарачым імкненнем палегчыць працу сваіх сучаснікаў і наступных пакаленняў.

Што трэба ведаць бацькам аб экзаменах у школе

У ДЫРЭКТЫВАХ XIX з'езда Комуністычнай партыі Савецкага Саюза перад школай і грамадскасцю пастаўлена новая, велізарная важнасці задача: «Завяршыць к канцу пяцігодкі пераход ад сямігадовай адукацыі на ўсеагульную сярэднюю адукацыю (дзясяцігодка) у сталіцах рэспублік, гарадах рэспубліканскага падпарадкавання, у абласных, краявых і буйнейшых прамысловых цэнтрах. Падрыхтаваць умовы для поўнага ажыццяўлення ў наступнай пяцігодцы ўсеагульнай сярэдняй адукацыі (дзясяцігодка) у астатніх гарадах і сельскіх мясцовасцях».

Ад вучняў Радзіма патрабуе трывалых ведаў, практычных навыкаў і высокай пісьменнасці.

У савецкай краіне справай выхавання і навучання займаюцца не толькі настаўнікі і работнікі народнай асветы, але і ўся грамадскасць. 1-е верасня і 20-е мая — дзень пачатку заняткаў у школе і дзень першага экзамена — у нас усенародныя святы. Дзеці і дарослыя ідуць у школу з кветкамі, на тварах — радаснае хваляванне.

Бацькі адчуваюць маральнае задавальненне за поспехі сваіх дзяцей. Але добрыя і выдатныя поспехі не прыходзяць самі сабой. Бацькі павінны цікавіцца заняткамі і паводзінамі дзяцей на працягу ўсяго года і асабліва ў час веснавых экзаменаў.

Да экзаменаў школьнікі павінны многа і старанна рыхтавацца і не толькі ў адведзеныя для падрыхтоўкі дні, а значна раней.

Па кожнаму прадмету з пачатку IV чвэрці побач з новым матэрыялам вучням даецца на дом і паўтарэнне пройдзенага: рашыць некалькі тыповых задач, паўтарыць пэўнае правіла з граматыкі, паўтарыць верш, напісаць дадатковае практыкаванне на цяжкае граматычнае правіла, паўтарыць некалькі параграфу па падручніку гісторыі, геаграфічную карту і г. д. Паўтарэнне па магчымасці размяркоўваецца роўнамерна. Але ў апошнюю чвэрць у вучняў усё-ж многа работы, і задача бацькоў — стварыць школьніку спакойную нармальную абстаноўку для падрыхтоўкі ўрокаў. Трэба сачыць, каб школьнік абавязкова выконваў усе хатнія заданні. Калі старэйшыя ў сям'і могуць растлумачыць незразумелае пытанне, то гэта можна і трэба зрабіць, але вучань раней павінен сам падумаць, успомніць тлумачэнне настаўніка. Трэба іменна дапамагчы, а не выканаць за вучня работу.

Часта вучні рыхтуюцца да экзаменаў калектыўна, па 3—4 чалавекі. Такая падрыхтоўка рэдка прыводзіць да станоўчых вынікаў. Дзеці многа часу трацяць на пустыя размовы, захапляюцца якім-небудзь пабочным пытаннем і дарэмна марнуюць час. Прадукцыйна могуць рыхтавацца да экзаменаў двое вучняў.

Вельмі складанае пытанне — падрыхтоўка да экзаменаў па рускай і беларускай мовах. Калі вучань пры настойлівым старанні зможа за пару дзён як-небудзь паўтарыць батаніку ці геаграфію за VI клас, то навучыцца за такі час пісаць дыктоўкі і пераказы ён не зможа, як не зможа добра паўтарыць і ўсе пройдзеныя творы па літаратуры.

Вучням вельмі сур'ёзна трэба рыхтавацца да пісьмовых экзаменаў па мовах. Бацькоўская дапамога ў гэтай справе можа быць вельмі карыснай. Трэба прасачыць за тым, каб вучні перагледзелі свае кантрольныя сшыткі, у якіх цэлы год пісалі кантрольныя дыктоўкі і пераказы, каб падумалі яшчэ раз над

зробленымі раней памылкамі. Бацькі могуць прадиктаваць словы або сказы, у якіх былі зроблены памылкі, прыдумаць новыя словы на тыя-ж правілы. Пісьмо вучня пад дыктоўку бацькі або маці пакажа, як ён засвоіў правапіс.

У многіх вучняў ёсць арфаграфічныя слоўнікі, у якіх яны запісвалі цяжкія словы. Бацькі могуць прапанаваць сыну або дачцэ напісаць гэтыя словы некалькі раз пад іх дыктоўку.

Вучням, асабліва тым, што пісалі на двойку і тройку, вельмі карысна кожны дзень пісаць невялічкія тэксты на пройдзеныя правілы. Бацькі могуць дыктаваць ім такія тэксты са зборнікаў практыкаванняў для адпаведнага класа або са спецыяльных зборнікаў дыктантаў. Правяраць напісанае трэба ў адпаведнасці з тэкстам кнігі.

У рускай і беларускай школах вучні на экзаменах па роднай мове пішуць пераказы, у беларускіх школах па рускай мове — дыктоўку.

У напісанні пераказаў вучні могуць папрактыкавацца ў IV чвэрці. Пісаць трэба адзін-два пераказы ў тыдзень. Для пераказу бацькі могуць выкарыстаць любы невялічкі звязны тэкст са школьнай кнігі для чытання. Для пятага класа трэба браць тэкст на $\frac{3}{4}$ старонкі кнігі; для шостага класа — на 1 старонку; для сёмага — на $1\frac{1}{2}$ старонкі. Работа праводзіцца так: хто-небудзь з старэйшых чытае тэкст два разы. Вучань павінен расказаць прачытанае. Трэба сачыць, каб расказ быў паслядоўным і каб кожны сказ быў правільна пабудаваны. Пасля гэтага трэба прапанаваць вучню скласці план і напісаць пераказ. Складаць план і пісаць па плану вучні прывучаюцца яшчэ з III класа. Але многія лёгкадумныя дзеці не любяць складаць план, нават вусна не хочуць пераказаць тэкст. Ім здаецца ўсё лёгка і простым. Але ўжо на другім-трэцім сказе такія вучні імкнуцца заглянуць у кнігу. Бацькам трэба дабіцца, каб вучань спачатку асэнсаваў тэкст, склаў план і толькі пасля гэтага прыступіў да пісьмовай работы.

Правяраць пераказ або дыктоўку можна разам з вучнем, па-таварыску, але сур'ёзна разбіраючы кожную памылку або недахоп у пабудове сказаў.

Для сям'і, дзе ёсць школьнікі, вельмі пажадана набыць спецыяльныя зборнікі дыктантаў і пераказаў, каб бацькі маглі лёгка выбраць тэкст, апрацаваны ў адпаведнасці з праграмаю кожнага класа. У такіх зборніках пажадана мець і прыкладныя планы.

Экзамены праводзяцца па білетах. Білеты можа набыць кожны вучань, што пазбавіць яго ад лішняй работы па перапісванні. Да канца заняткаў у школе вучні павінны добра азнаёміцца з усімі пытаннямі білетаў. Разабрацца ў незразумелых пытаннях могуць дапамагчы бацькі, а калі яны самі не могуць, то абавязаны пррасачыць, каб вучань абавязкова высветліў незразумелае яму пытанне ў настаўніка.

Рыхтуючыся да экзаменаў па мовах, вучань павінен прывыкнуць да паслядоўнасці пры граматычным разборы сказа, запомніць парадак разбору. Каб бацькам было зразумела, які адказ патрабуецца ад іх дзяцей на пытанне «сказ для разбору», прывяду прыклад.

Дапусцім, што вучань VI класа на экзаменах па беларускай мове атрымаў картку з такім сказам: «Мужнаму савецкаму лётчыку прысвоена званне Героя Савецкага Саюза».

Вучань спачатку дае агульную характарыстыку сказа: гэты сказ апаўдальны, развіты, поўны, асабовы, прасты. З дапамогаю сэнсавых пытанняў разбірае яго па членах. Раней называе галоўныя члены сказа, пасля — даданыя. У сказе гаворыцца аб званні Героя Савецкага Саюза. «Званне» — дзейнік. Што гаворыцца аб званні? Што яно прысвоена. «Прысвоена» — выказнік. Прысвоена каму? — Лётчыку. «Лётчыку» — дапаўненне ўскоснае. Якому лётчыку? Мужнаму савецкаму. Гэта — азначэнні. Якое званне прысвоена мужнаму савецкаму лётчыку? «Героя Савецкага Саюза» — недапасаванае азначэнне. Апошніх трох слоў раздзяляць і разбіраць асобна не трэба, бо яны азначаюць адно паняцце — назву ганаровай узнагароды ў нашай краіне.

У такім разборы вучні VI класа практыкуюцца амаль на кожным уроку. Сінтаксічны разбор патрабуе лагічнага мыслення і добрага разумення законаў будовы сказаў. Вельмі карысна, каб вучні дома ўголас практыкаваліся ў сінтаксічным разборы. Бацькі час ад часу павінны прыслухоўвацца да таго, як вучань ставіць сэнсавыя пытанні, ці правільна вызначае члены сказа. Трэба часам накіраваць думку вучня на правільны шлях. Вучні дома павінны практыкавацца таксама і ў разборы па часцінах мовы. Схемы для такога разбору прыведзены ў падручніку граматыкі.

Вучняў шостага класа чакае даволі складаны экзамен па батаніцы. Ім прыдзецца многае паўтараць з курса пятага класа. І гэтае паўтарэнне трэба пачаць задоўга да экзаменаў. Вельмі важна, каб дзеці, паўтараючы батаніку, заўсёды мелі перад сабою наглядны жывы матэрыял, каб добра ўяўлялі сабе будову караня, ліста, кветкі, унутраную будову

органаў і іх значэнне ў жыцці расліны. Асабліва гэта важна для гарадскіх дзяцей. Бацькі павінны заахвочваць дзяцей у правядзенні доследаў, ствараць ім для гэтага ўмовы.

Для экзаменаў па геаграфіі трэба вельмі добра ведаць геаграфічную карту. Пажадана, каб карта вісела дома на сцяне. Калі гэта немагчыма, трэба пасылаць вучня ў школу. Там патрэбныя карты перад экзаменамі вешаны ў калідорах або ў асобным пакоі.

У вучняў абавязкова павінны быць падручнікі за мінулыя гады, каб пры патрэбе яны маглі ўстанавіць сувязь з праграмным матэрыялам гэтага года.

Экзамены — вельмі напружаны перыяд у жыцці школьнікаў і іх бацькоў. У гэты час павінны захоўвацца асабліва роўныя і спакойныя ўзаемаадносіны паміж усімі членамі сям'і. Бацькі клапацяцца аб правільным рэжыме дня: сочаць за тым, каб школьнік правільна чаргаваў гадзіны падрыхтоўкі да экзаменаў з разумным адпачынкам на свежым паветры, каб своечасова клаўся спаць, меў дастатковае харчаванне, быў чыста адзеты, не спазняўся ў школу.

Дома трэба мець расклад экзаменаў. Класныя кіраўнікі на бацькоўскім сходзе павінны пазнаёміць з дзяржаўнай інструкцыяй аб правядзенні экзаменаў у школе.

Разумныя клопаты бацькоў аб сваіх дзецях, аб іх навучанні і выхаванні — велізарная дапамога школе ў выкананні задач, пастаўленых XIX з'ездам Комуністычнай партыі Савецкага Саюза.

Е. ГАРАЧУН,

Заслужаная настаўніца школы БССР.

Вучыцца кроіць і шыць

ДРУГІ УРОК

Жаночая блуза на 48 размер, з доўгім рукавом на манжэце, адкладным каўнерыкам ад плечавых швоў да цэнтра грудзей і вытачкамі па лініі таліі.

Для пашыву блузы трэба зняць, як указвалася на першым уроку, наступныя меркі: даўжыня да таліі (прыкладна) 38 см, даўжыня блузы 60 см, даўжыня рукава 62 см, акружыня шыі 36 см (папалам — 18 см), акружыня грудзей 96 см (папалам — 48 см).

Спінка

Чарцёж блузы будуюцца на аснове размер. Спачатку чэрцім вугал і адзначаем яго літарай А. Ад пункта А адкладаем уніз адну трэцюю частку размер і дадаем 6 см ($48:3=16$; $16+6=22$ см). Так знаходзіцца лінія грудзей. Праводзім яе ўправа. Ад вугла А адкладаем уніз мерку даўжыні да таліі (38 см), праводзім управа лінію таліі. Ад вугла А адкладаем уніз мерку даўжыні блузы 60 см. Праводзім управа лінію даўжыні.

Ад пункта 22 па лініі грудзей адкладаем управа трэцюю частку размер і дадаем 3 см ($48:3=16$; $16+3=19$ см). Праводзім лінію ўверх і адзначаем літарай П. Ад пункта 19 адкладаем управа 4 см — атрымаем лінію бакавога шва. Ад гэтай лініі па лініі таліі адкладаем улева $1\frac{1}{2}$ см. Ад бакавой лініі адкладаем па лініі нізу ўправа 2 см. Пункты 4— $1\frac{1}{2}$ —2 злучаем і атрымліваем бакавы шоў. Ад вугла А адкладаем управа 7 см ($\frac{1}{3}$ акружыні шыі) і

дадаем 1 см ($18:3=6$; $6+1=7$ см). Ад пункта 7 адкладаем уверх 2 см. Пункт 2 злучаем з вуглом А плаўнай лініяй афармлення растка (выраз вората ў спінцы). Ад пункта П адкладаем уніз 3 см. Ад пункта 3 управа — $1\frac{1}{2}$ см. Пункты 2— $1\frac{1}{2}$ злучаем па лінейцы (плячо спінкі).

Ад пункта 19 па вуглу адкладаем 3 см, і пункты $1\frac{1}{2}$ —3—4 злучаем, як паказана на чарцяжы (пройма спінкі).

Вытачка. Шырыню спінкі ў таліі дзелім папалам і ад палавіны адкладаем па 2 см у абодва бакі. Даўжыня вытачкі 20 см. Бычэрчваем вытачку, як паказана на чарцяжы.

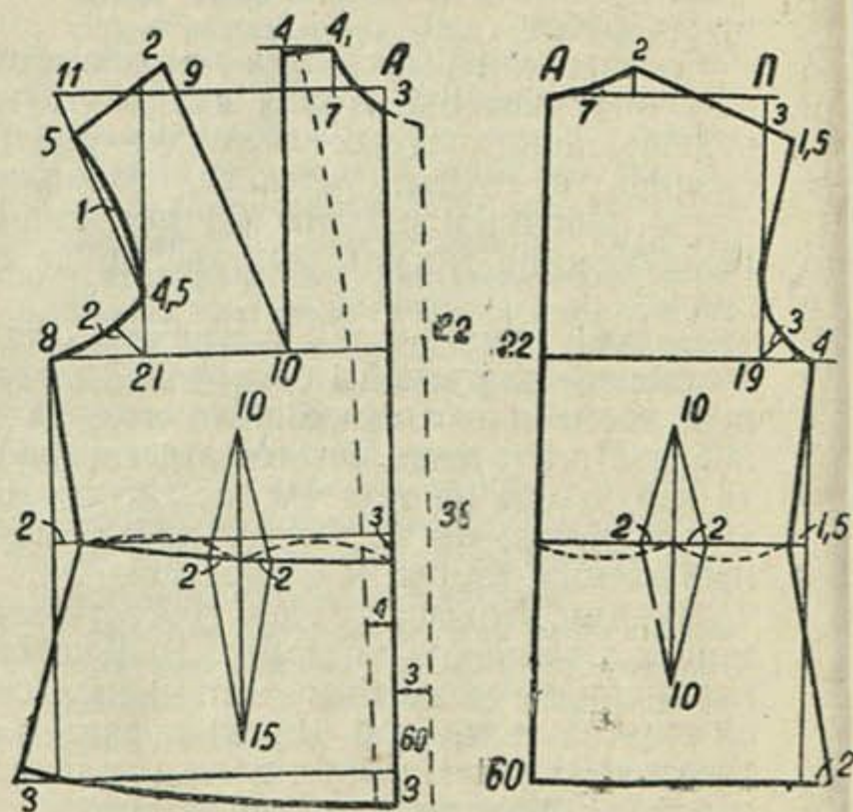
Полачка

Чэрцім вугал А. Ад вугла А (як і ў спінцы) адкладаем 22 см (лінія грудзей), 38 см (лінія таліі) і 60 см (лінія нізу). Ад усіх пунктаў праводзім лініі ўлева.

Ад пункта 22 улева адкладаем адну трэцюю частку размер і дадаем 5 см ($48:3=16$; $16+5=21$ см). Праводзім лінію ўверх. Ад пункта 21 улева адкладаем $\frac{1}{4}$ размер і аднімаем 4 см ($48:4=12$; $12-4=8$ см). Ад пункта 8 праводзім лінію да нізу. Атрымаем лінію бакавога шва. Ад лініі бакавога шва па лініі таліі адкладаем управа 2 см. Ад бакавой лініі па лініі нізу адкладаем улева 3 см. Пункты 8—2—3 злучаем, як паказана на чарцяжы (бакавы шоў). Ад вугла А адкладаем улева 7 см (як

і ў спінцы), а ад пункта 7 уніз адкладаем 3 см. Афармляем іх плаўнай лініяй (выраз гарлавіны).

Ад пункта 4 адкладаем улева 4 см (месца для вытачкі). Ад пункта 22 улева адкладаем $\frac{1}{4}$ размер і аднімаем 2 см ($48:4=12$; $12-2=10$). Пункт 4 злучаем з пунктам 10. Атрымаем пярэдняю лінію вытачкі. Ад гэтай лініі па лініі А адкладаем улева 9 см і злучаем з пунктам 10. Глыбіня вытачкі не пастаянная. Чым вышэй бюст, тым глыбей вытачка. Ад пункта 9 адкладаем улева па лініі А 11 см. Ад пункта 21 адкладаем уверх 4,5 см і пункты 11—4,5 злучаем па лінейцы. Па гэтай лініі ад пункта 11 ад-

кладаем уніз 5 см. Ад пункта 9 уверх адкладаем 2 см. Пункты 2—5 злучаем. Атрымаем плячо полачкі. Плячо полачкі павінна быць менш пляча спінкі на 1 см (на выпукласць лапатак).

Па вуглу ад пункта 21 адкладаем улева 2 см. Пункты 5—4—2—8 злучаем, як паказана на чарцяжы (афармленне проймы полачкі). Ад пункта 38 і 60 адкладаем уніз па 3 см. Пункты 3—3 злучаем з бакавой лініяй. Ад пункта 3 па лініі таліі адкладаем палавіну шырыні полачкі па таліі (сярэдзіна вытачкі). Ад сярэдзіны ўверх адкладаем 10 см, ад сярэдзіны ўніз—15 см. Глыбіня вытачкі—па 2 см у той і другі бок.

Афармляем вытачку, як паказана на чарцяжы. Калі блуза пад спадніцу, то вытачак па таліі і выемкі ў бакавым шве можна не рабіць. Паводле гэтага чарцяжа можна чарціць блузу ад 44 да 56 размера. Лічбы, якія дадаюцца да частак размера, застаюцца пастаяннымі для ўсіх размераў.

Рукаў

Рукаў чэрціцца таксама на аснове размера. Вуглы А і Б роўны $\frac{1}{3}$ размера плюс 5 см ($48:3=16$; $16+5=21$ см). Даўжыня рукава 62 см. Ад вугла А адкладаем уніз $\frac{1}{3}$ размера. Атрымаем вышыню галоўкі ($48:3=16$). Ад пункта А вышыню галоўкі дзелім папалам, пункт М злучаем з пунктам О. Вышыню галоўкі дзелім на тры часткі. Адну трэцюю

доўгі і кароткі. Каўнерык — любога фасону.

Пры раскроі тканіну складаем удвая па даўжыні, левым бокам наверх. Выкрайку да тканіны прыколваем шпількамі. Спінка полачкі і рукавы кройца па падоўжнай нітцы. Калі рысунак у тканіне глядзіць у адзін бок, то выкрайка раскладаецца ў адным напрамку. Пры раскроі робіцца допуск на швы: у гарлавіне спінкі і полачкі ў пройме па 1 см, у бакавых швах і ўнізе па 2 см. Першай кройца спінка. Выкрайку спінкі сярэдзінай кладзем па перагібу тканіны, даўжыню на тканіне блузы вымяраем пасярэдзіне выкрайкі.

Затым кройца полачкі, абедзве разам, каб не атрымаліся на адзін бок. Калі блуза з засцежкай, то выкрайку полачкі можна пакласці сярэдзінай па кромцы і дадаць да сярэдзіны выкрайкі на засцежку 2—3 см, а калі блуза без засцежкі наперадзе, то выкрайку трэба класці сярэдзінай па перагібу тканіны (гэтак сама, як спінку). Даўжыня полачак вымяраецца па бакавому шву спінкі. Швы павінны быць роўныя па даўжыні, а сярэдзіна полачак — даўжэй спінкі на 2 см. Вытачкі пры раскроі на тканіне не выразаюцца. Калі трэба скроіць блузу са складкамі наперадзе, то на складкі дадаецца ў сярэдзіне полачак, г. зн. полачкі кройца шырэй на колькасць складак.

Рукавы кройца абодва разам, калі не праходзяць па шырыні. Кліны падразаюцца да задняй часткі рукавоў. Даўжыня рукавоў па жаданню вымяраецца ад сярэдзіны галоўкі. На швы ў галоўцы дадаем 0,5 см, унізе 1,5—2, у шырыню па 1 см. Манжэты і каўнер могуць кройца па падоўжнай і папярочнай нітцы.

Блузу трэба кроіць па размеру той асобы, на якую кроіце, г. зн. калі акружыня грудзей мае 48 размер, то і выкрайка павінна быць 48 размера. Даўжыню каўнера правяраем па мерцы шыі, аднімаем або дадаем да выкрайкі ў сярэдзіне каўнера.

Прымётка

Пракладаем нітку пасярэдзіне выкраенай спінкі. Ставім сілкі на вытачках. Складаем удвая часткі блузы і прашываем па крэйдзе абедзве часткі швом наперад, прычым нітку не зацягваем, ад чаго атрымліваем на верхнім баку петлі. Затым тканіну разнімаем, і атрыманы рад нітак рэжам асяржона кончыкамі нажніц. Такім чынам застаюцца кончыкі нітак, якія называюцца сілкамі. Потым па сілках змётваем вытачкі, плечавыя і бакавыя швы. Перш змётваецца правы плечавы шоў, ад гарлавіны да проймы па спінцы. Па спінцы робіцца пасадка 1—1,5 см для выпукласці спінкі. Левае плячо змётваецца ад проймы да гарлавіны. Спінка з полачкай у гарлавіне павінна быць на роўнай адлегласці.

Бакавыя швы змётваюцца ад проймы ўніз. Спінкі з полачкай у пройме павінны быць на роўнай адлегласці. Калі спінку ў пройме змятаць ніжэй, то блузу пацягне назад, а калі полачку паставіць вышэй, то спінка будзе набягаць на каўнер.

Рукавы змётваюцца зверху ўніз.

Пашыў

Спачатку сшываем вытачкі. Калі блуза на засцежцы, падразаем борцікі па падоўжнай нітцы паводле полачкі. Пры-

шываем правы борцік, пераварачваем яго, добра прапрацоўваем у руках, прымётваем па краі. Другі край борта падшываем да блузы рукамі непрыкметным сцяжком. Сшываем бакавыя і плечавыя швы. Тонкія тканіны прашываем справа налева, г. зн. спачатку прастрачваем па правым баку, а потым падразаем па левым баку на поўсантыметра. Тоўстыя тканіны шыюцца адным простым швом. Абодва краі абмётваюцца асобна, а потым шоў разгладжваецца. Ніз блузы падшываецца рукамі.

Каўнер блузы павінен быць падвойны. Складаем абодва слаі тканіны разам левым бокам і змётваем па краі. Наверсе трымаем верхні слой каўнера. На вуглах робім невялікую пасадку. Сшываем тры бакі каўнера, на поўсантыметра ад краю. Выцягваем змётку, падразаем вуглы каўнера, выварачваем яго, прамётваем па краі, прапрацоўваем у руках, каб край быў роўны і тонкі, гладзім каўнер.

Адзін канец каўнера пачынаем умётваць ад сярэдзіны спінкі, а другі — ад канца каўнера да сярэдзіны. Верхні бок каўнера прыкладаем да левага боку блузы, другі яго бок падшываем рукамі.

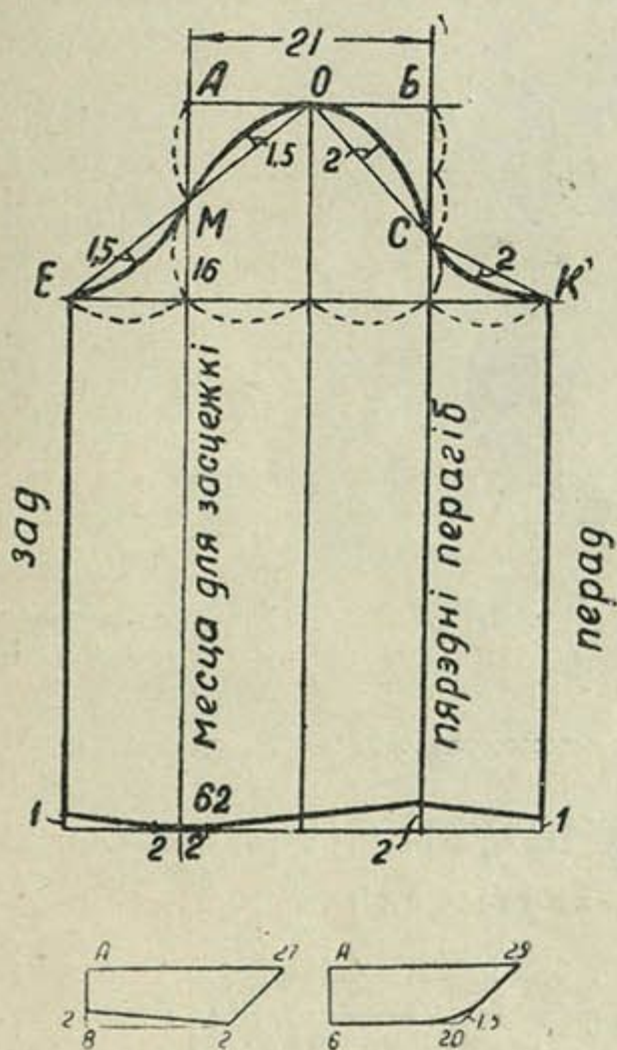
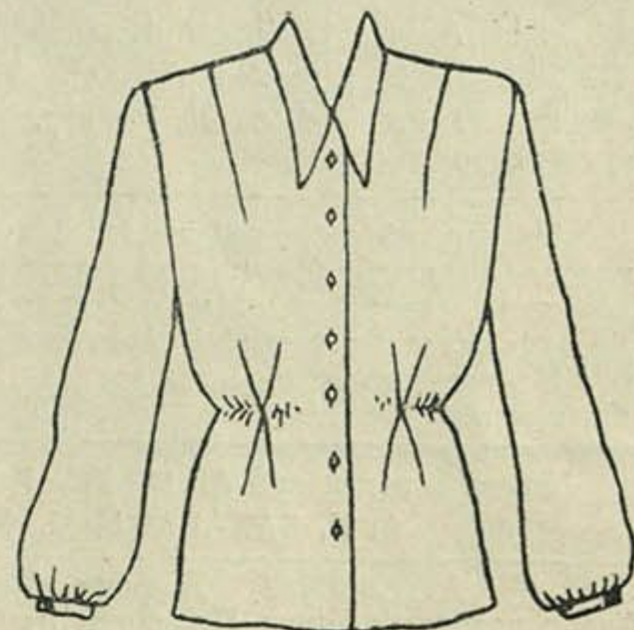
Рукаў

Рукаў сшываем зверху ўніз. На сярэдзіне задняй палавінкі рукава пакідаем месца для засцежкі, якая падшываецца вузкім рубчыкам рукамі. Ад гэтага рубчыка робяцца зборкі, больш — супроць локця. Прышываем манжэты. З левага боку манжэт падшываем рукамі. Збіраем галоўку рукава, дадаем 1 см на пройму і 1 мм на пасадку, г. зн. калі ўся пройма ў блузе 50 см, то рукаў па акату павінен быць 55 см, пасадка размяркоўваецца па ўсяму акату рукава. Сярэдзіна галоўкі рукава ставіцца к плечавому шву, або на 1 см бліжэй да пераду. Умётваем і ўшываем рукаў.

Рукаў ва ўсіх тканінах прышываецца адным швом. Абодва бакі рукава абмётваюцца разам. Петлі прамётваюцца па верхнім баку манжэта. На правай пале блузы, праз 7—8 см ад краю борта, праразаем петлі для гузікаў. Ачышчаем блузу ад нітак і гладзім на левым боку.

Чарцёж блузы разлічаны на плечавыя пракладкі. Каб зрабіць блузу без пракладак, трэба забраць матэрыял у плечавым шве з боку проймы паводле фігуры.

3. ДАВЫДАВА, выкладчык курсаў кройкі і шыцця.

(знізу ўверх) азначаюць літарай С. Пункт С злучаем з пунктам О. Ад рамкі ў той і другі бок адкладаем па палове рамкі ($21:2=10,5$ см). Правы канец азначаюць літарай К. Пункт С злучаем з пунктам М, а пункт К з пунктам С. Афармляем галоўку і ніз рукава, як паказана на чарцяжы.

Крой

Блуза шыецца з шоўку і баваўняных тканін. Па гэтай выкрайцы блузу можна зрабіць доўгай (на спадніцу) і кароткай (пад спадніцу), з засцежкай наперадзе і без засцежкі. Рукаў можа быць

«Я замужам цяпер за Львом!»

«А Ліс памёр!» «Ды не, мы разыйшліся».

«Ну што ты! Як-жа так!» «Што толку ў Лісе. — Звычайны муж...» «Дык Леў-жа твой стары!»

«Але-ж велічыня, хто што не гавары!»

«А зараз ты куды спяшыш! На працу!»

«Калі-ж мне працаваць! — не маю часу я».

«Ага! — Ты вучышся, галубанька мая».

«Мне некалі навукамі займацца».

«Няўжо ў цябе вялікая сям'я! —

Для дзетак трэба дзень пры дні старацца!»

«Фі-і... дзеці... Кінь! — Мне гэта не ідзе, —

Каму ахвота ёсць псаваць фігуру!

Бягу рабіць завіўку на хвасце.

На лапах кіпцюры падманіюру.

А потым пабягу аж да Крата пад клён, —

Казала Выдра, нібы ён

Выдатна поўсць фарбуе ў колер чорнабуры.

Ўвесь дзень заняты. А назаўтра зноў

Якая-небудзь выплыве задача».

«Бяжы, бяжы хутчэй, не траць хвілін і слоў,

Заняткаў у цябе па горла, бачу».

Мараль няхай лісіцы дамалююць,

Якіх я меў тут на прыкмеце.

На жаль, яны яшчэ ля нас існуюць,

Як непатрэбнае нікому смецце.

БАБРЫХА

і Ліса

Байка

У маі, раніцай прыгожай, ціхай,
Калі яшчэ не высахла раса,
На беразе ракі сустрэлася Ліса
З Бабрыхай.

Вядома, прывіталіся паміж сабой.

«Ну, як жывеш!» — Ліса пытае.

«Жыву! — Бабрыха кажа. — Радасць маю:
Плаціну вось будзем грамадой!»

«І ты працуеш!» «Так. Дапамагаю!»

«А гэты, — як яго! — ну, твой...»

Я прозвішча яго ўсё забываю...

Ага, — Бабёр! Ты ўсё яшчэ жывеш з Бабром!»

АДКАЗЫ НА КРАСВОРД, ЗМЕШЧАНЫ Ў № 4 ЧАСОПІСА

Па гарызанталі:

1. Слалом. 4. Паўлін. 7. Фут. 9. Ларнет. 10. Морква. 11. Та-
мерфорс. 14. Аташэ. 15. Іпрыт. 16. Вафля. 18. Жэле. 19. Віжа.
21. Віктарына. 22. Рамі. 23. Лама. 24. Астма. 25. Бірма.
27. Зефір. 30. Рэфармізм. 35. Контур. 36. Навука. 37. Нос
38. Таксін. 39. Тырана.

Па вертыкалі:

1. Салака. 2. «Аўрора». 3. Матка. 4. Памір. 5. Лектар.
6. Неаліт. 7. Файе. 8. Торф. 11. Тэлевізар. 12. Рэфрактар.
13. Сімвалізм. 16. Вакса. 17. Ярына. 18. Жар. 20. Ара.
25. Беркут. 26. Рушнік. 28. Фабула. 29. Расада. 31. Экран.
32. Акын. 33. Марс. 34. Зеніт.

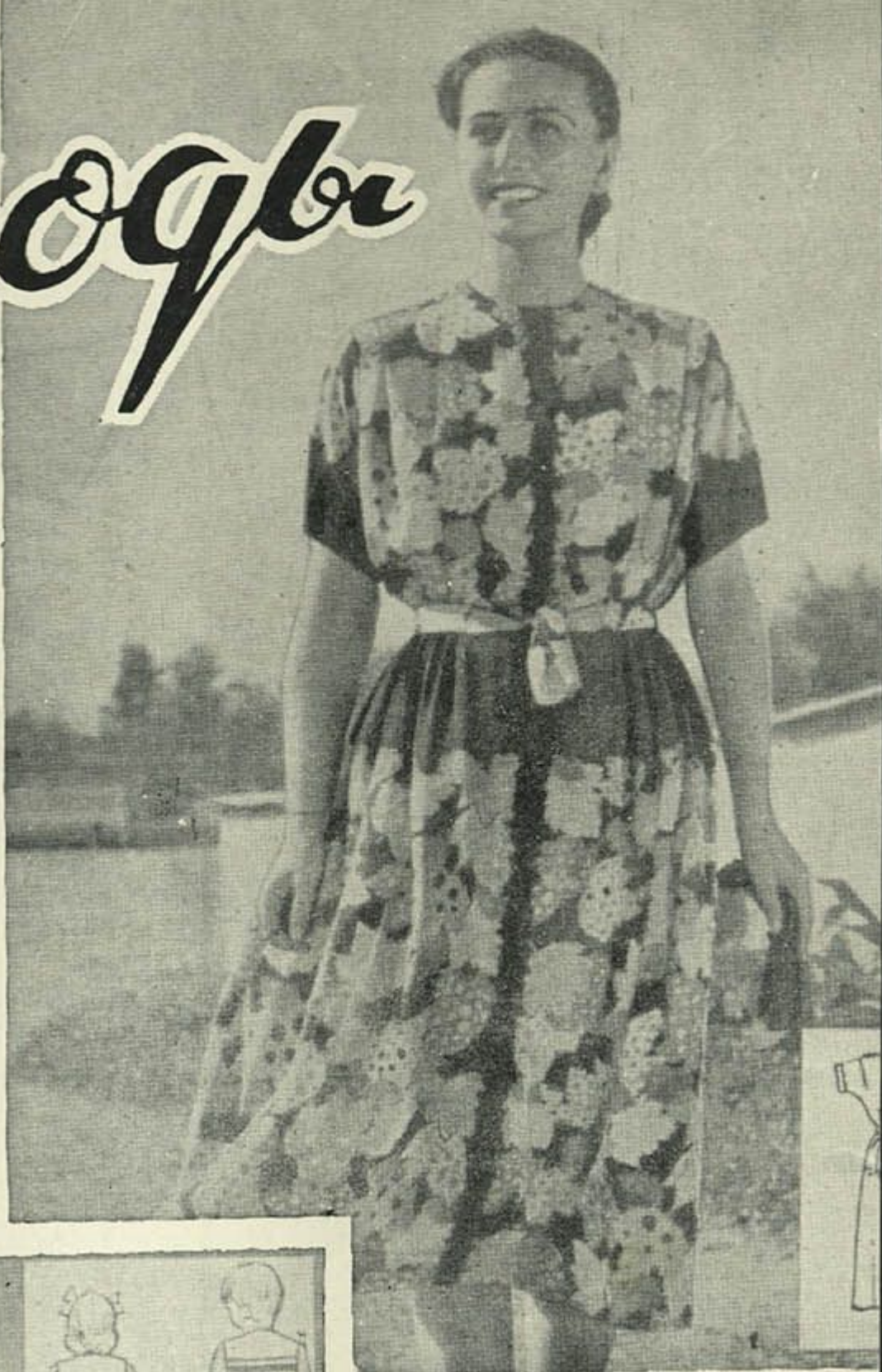
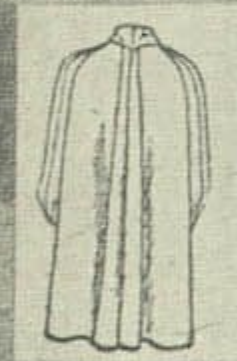
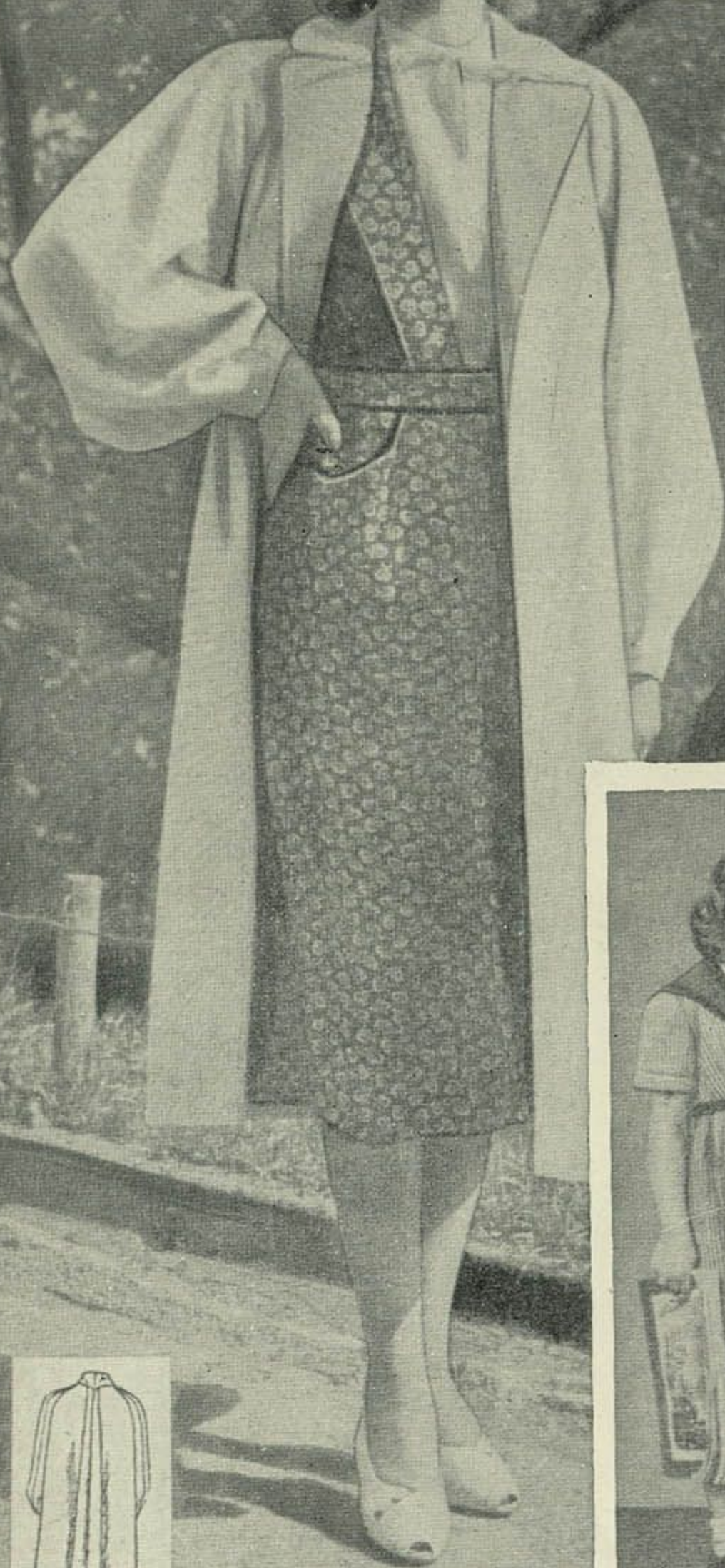
На першай старонцы вокладкі дзяржаўныя сцягі: СССР, Польскай рэспублікі, Чэхаславацкай рэспублікі, Румынскай народнай рэспублікі, народнай рэспублікі Балгарыі, Венгерскай народнай рэспублікі, народнай рэспублікі Албаніі, Кітайскай народнай рэспублікі, Мангольскай народнай рэспублікі, Карэйскай народна-дэмакратычнай рэспублікі і Германскай дэмакратычнай рэспублікі. Малюнак Л. Ліхтаровіча.

На чацвертай старонцы вокладкі: урок танцаў у Беларускім дзяржаўным харэаграфічным вучылішчы. Фото В. Лупейкі, Фотахроніка БелТА.

Адказы рэдактар: А. П. УС. Рэдакцыйная калегія: К. А. АБУШЭНКА, М. Н. БАРСТОК, Г. Л. ДАЗОРЦАВА,
А. Н. ЗАХАРАВА, М. Ф. НІКІФАРАВА, Ф. А. НОВІКАВА, А. І. ФЕДАСЮК, В. І. ФІЛІПАВА.

АТ № 03382. Журнал «Работница и крестьянка» на беларуском языке. Издание ЦК КП Белоруссии.
Адрас рэдакцыі: Мінск. Праспект імя Сталіна. Дом друку. Пакой 23. Тэлефон 2-33-03. Падпісана да друку 5/V-53.
Друкарня імя Сталіна. Мінск. Друк. арк. 3. Аўт. арк. 4. Тыраж 35.000 экз. Зак. 304 Цана 1 р. 50 к.

Моды

Сукенка камбінаваная з набіўной кай шаўковай тканіны. Ліф адразны фамі па таліі, з застрочанымі ўверсе дачкамі і засцежкай па лініі плечавы на петлі і гузікі. Рукавы выкраены р ліфам. Спадніца двухшоўная.

1. Паліто свабоднай формы з шэрсці белага колеру. Спінка трохшоўная, расклёшаная. Рукавы-реглан чатырохшоўныя, унізе звужаны ў выглядзе манжэта. Каўнер са швом пасярэдзіне, выкраены з касым размяшчэннем тканіны.

2. Сукенка для дзяўчынкі і касцюм для хлопчыка з тканіны ў палоску. Каўняры аддзеланы каляровымі палоскамі. На ўстаўках вышыты караблікі.

3. Сукенка з шаўковай тканіны. Ліф адразны, з вытачкамі ад таліі. Полачкі з адваротамі ад плечавых швоў. Рукавы з манжэтамі. Спадніца трохшоўная з сустрэчнай складкай спераду. Кішэні праразныя. Устаўка і манжэты з аддзелачнай тканіны.

1964 г.

